

JÄSENKYSELY LAHDEN SEUDUN YHDEN VANHEMMAN PERHEET RY:LLE

Yhdistyksen toiminnan kehittäminen ja lasten osallisuuden
lisääminen Olohuone-toiminnassa

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosionomi AMK
Sosiaalipedagogisen varhais- ja
nuorisokasvatuksen ja perhetyön polku
Kevät 2019
Sari Järvinen
Jenni Rajamäki

Tiivistelmä

Tekijä(t) Järvinen, Sari Rajamäki, Jenni	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 44, liitteet 19	Valmistumisaika Kevät 2019
Työn nimi Jäsenkysely Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:lle Yhdistyksen toiminnan kehittämisen ja lasten osallisuuden lisääminen Olohuone-toiminnassa		
Tutkinto Sosionomi AMK, sosiaalipedagogisen varhais- ja nuorisokasvatuksen ja perhetyön polku		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tarkoitus oli Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n toiminnan kehittäminen sekä lasten osallisuuden lisääminen yhdistyksen Olohuone-toiminnassa. Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry on Lahden ja ympäristökuntien alueella toimivan valtakunnallisen Yhden Vanhemman Perheiden Liiton (YVPL) paikallisjärjestö, ja sen keskeinen toimintamuoto on kerran kuukaudessa järjestettävät Olohuone-kokoontumiset.</p> <p>Opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö, mutta se sisältää myös tutkimuksellisen opinnäytetyön elementtejä. Aineistonkeruumenetelmänä opinnäytetyössä käytettiin verkkokyselyä. Kyselyllä selvitettiin Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n jäsenten tyytyväisyyttä yhdistyksen toimintaan sekä toiveita Olohuone-toiminnan kehittämiseksi. Myös lasten näkemyksiä Olohuone-toiminnasta selvitettiin. Lapset saivat ilmaista ajatuksensa piirtämällä tai kirjoittamalla.</p> <p>Kyselyn tulosten perusteella Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n jäsenet olivat melko tyytyväisiä yhdistyksen toimintaan. Olohuone-toiminnassa merkitykselliseksi koettiin vertaistuki ja yhteisöllisyys. Jäsenkyselystä esiin nousseiden asioiden ja teorian pohjalta yhdistykselle laadittiin ehdotuksia toiminnan kehittämiseksi.</p> <p>Olohuone-toiminta on ollut aikuislähtöistä, eikä toiminnan suunnittelussa ole aktiivisesti kiinnitetty huomiota lasten osallisuuteen tai toimijuuteen. Opinnäytetyön tuotoksena syntyi lasten Olohuone-toiminnan vuosikello, jonka avulla pyritään lisäämään lasten osallisuutta Olohuone-toiminnassa. Vuosikello sisältää valmiit suunnitelmat lasten toiminnalle Olohuone-kokoontumisiin.</p>		
Asiasanat perhe, vanhemmuus, yksinhuoltaja, yhdistystoiminta, vapaaehtoistoiminta, vertaistuki, lasten osallisuus ja toimijuus, yhteisöllisyys		

Abstract

Author(s) Järvinen, Sari Rajamäki, Jenni	Type of publication Bachelor's thesis	Published Spring 2019
	Number of pages 44 pages, 19 pages of appendices	
Title of publication Development of organizational activity at the Lahti region's Single Parent Organization		
Name of Degree Bachelor of Social Services, Social pedagogy for early childhood and youth education		
Abstract <p>The objective of the thesis was to develop the activities and enhance the share of children's output in the Lahti region's Single Parent Organization. It is a local division of the national Finnish Federation of Single Parent Organization, with activities in the Lahti region. Its main form of activity are the monthly peer support group meetings.</p> <p>The thesis is a functional study, but it also contains elements of a research thesis. The method deployed for collecting material was a web-based questionnaire. It was used for mapping out the members' overall satisfaction and the wishes for further development of the Lahti region's Single Parent Organization. Children's views were also included. They could express themselves by drawing or writing.</p> <p>The results of the questionnaire indicate that members of the Lahti region's Single Parent Organization were rather satisfied with the association's activities. Peer support and the sense of a community were identified as most meaningful in the peer support group gatherings. Suggestions for further development were given based on issues coming out of the questionnaire as well as theoretical studies on the subject matter.</p> <p>The peer support group meetings have been designed on adult needs, and there has been no active consideration for children's involvement or agency. As result of the thesis, an annual clock for the peer support group gatherings' activities was created. This will help in increasing children's role in peer support group meetings. The annual clock includes ready-made plans for children's involvement in the gatherings.</p>		
Keywords family, parenting, single parent, association, volunteering, peer support, children's involvement and agency, community		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	TOIMEKSIANTAJAN KUVAUS	2
2.1	Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry	2
2.2	Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry.....	3
3	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE	7
4	YHDEN VANHEMMAN PERHE	8
4.1	Perheen määritelmä	8
4.2	Vanhemmuus	10
4.3	Yksinhuoltajuus	11
5	YHDISTYSTOIMINTA.....	14
5.1	Yhdistys.....	14
5.2	Vapaaehtoistoiminta yhdistyksissä	15
5.3	Vertaistuen merkitys	16
6	LAPSET OSANA YHTEISÖJÄ.....	17
6.1	Yhteisöllisyys	17
6.2	Lasten osallisuus ja toimijuus	18
7	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	22
7.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	22
7.2	Aineistonkeruumenetelmät	23
7.3	Aineiston käsittely	25
8	TULOKSET.....	27
9	LAHDEN SEUDUN YHDEN VANHEMMAN PERHEET RY:N TOIMINNAN KEHITTÄMINEN	34
9.1	Yhdistyksen toiminnan kehittäminen.....	34
9.2	Lasten osallisuuden lisääminen Olohuone-toiminnassa	38
10	POHDINTA	42
10.1	Opinnäytetyöprosessin arviointi ja jatkokehittämisisideat	42
10.2	Eettisten kysymysten ja luotettavuuden tarkastelu	43
	LÄHTEET	45
	LIITTEET	50

1 JOHDANTO

Suomalainen perhe ja sen muutos on ollut paljon esillä yhteiskunnallisessa keskustelussa viime aikoina. Lapsiperheiden määrä on pienentynyt, ja yhden vanhemman perheiden määrä on kasvanut. Äiti-lapsiperheitä on Suomessa jo lähes yhtä paljon kuin avoparien lapsiperheitä. Isä-lapsiperheitä on edelleen melko vähän, mutta nekin ovat yleistyneet. (Repo 2019.) Yhden vanhemman perheiden arjessa voi olla monenlaisia haasteita, esimerkiksi työn ja perhe-elämän yhdistäminen, taloudelliset haasteet ja sosiaalisten verkostojen puute. Yhden vanhemman perheet saavat tukea esimerkiksi sosiaalisilta verkostoiltaan, varhaiskasvatuksen taholta mutta myös yhdistys- ja järjestötoiminnan kautta.

Suomessa toimii tällä hetkellä noin 135 000 rekisteröityä yhdistystä, joista 10 % on sosiaali- ja terveysalan järjestöjä. Sosiaali- ja terveysalan järjestöjen toiminnassa on mukana säännöllisesti jopa yli 460 000 henkilöä. Sosiaali- ja terveysalan järjestöjen toiminta houkuttelee erityisesti lapsiperheitä ja eläkeläisiä. Järjestöt työskentelevät lähellä kansalaisten arkea ja niillä on tärkeä rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. (THL 2018a.)

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry (LSYVP). Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on parantaa yksinhuoltajaperheiden ja lasten asemaa, tarjota jäsenille vertaistukea ja vapaa-ajan toimintaa (Heinonen & Merisalo 2019). Yhdistystoiminnan kautta ihmisillä on mahdollisuus osallistua erilaisiin harrastuksiin sekä yhteiskunnan toimintaan. Toiminta on vuorovaikutuksellista ja yhteisöllistä ja synnyttää sosiaalista pääomaa siihen osallistuville. Järjestötoiminta tarjoaa mahdollisuuden kuulua yhteisöön sekä tilaisuuden mielekkääseen tekemiseen. (THL 2018a.)

Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n toiminnassa on mukana paljon lapsia. Nykyiset kasvatuskäsitteet korostavat lasten osallisuutta, aloitteellisuutta ja aktiivisuutta (Turja 2017, 38). Lasten vaikutusmahdollisuuksia vahvistetaan myös järjestöjen toiminnassa. Järjestöissä on mietitty tapoja ottaa lapset mukaan suunnittelemaan toimintaa ja joissakin järjestöissä tämä on kaiken toiminnan keskiössä. (Stenvall 2018, 26.)

2 TOIMEKSIANTAJAN KUVAUS

2.1 Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry

Lahden ja ympäristökuntien alueella toimiva Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry (kuva 1) on valtakunnallisen Yhden Vanhemman Perheiden Liiton paikallisjärjestö. Yhdistyksen perustamisvuosi on 1975. Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n toimintakertomuksen mukaan yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on tukea yksinhuoltajien arkista elämää lapsen tai lasten ainoana pääasiallisena kasvattajana ja lasten kasvatustavoitteiden henkisenä ylläpitäjänä. (LSYVP 2018.)

Yhdistys toimii vapaaehtoisten toimijoiden voimin ja toimintaa johtaa puheenjohtajan ja kuuden jäsenen muodostama hallitus. Yhdistyksen hallitus kokoontui kahdeksan kertaa toimintakauden 2018 aikana. Yhdistyksen tärkein viestinnän ja markkinoinnin kanava on yhdistyksen Facebook-sivut; Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry - LSYVP. Omia www-sivuja yhdistyksellä ei ole. Toimintakaudella 2018 yhdistyksen talous muodostui jäsenmaksuista, Lahden kaupungin avustuksesta ja STEA:n jäsenjärjestö avustuksesta. (LSYVP 2018.)

Kuva 1. Yhdistyksen logo (Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry - LSYVP 2019)

Toiminnan kulmakivenä ovat Olohuone-kokoontumiset. Olohuone-kokoontuminen järjestetään kerran kuukaudessa Lahden Perhetuvalla, osoitteessa Loviisankatu 14, Lahti. Kokoontuminen on pääsääntöisesti kuukauden ensimmäisenä torstaina. Olohuoneella on tarjolla iltapalaa ja vertaistukea, satunnaisesti myös järjestettyä ohjelmaa. Olohuone-kokoontumisiin osallistuminen on maksutonta eikä vaadi jäsenyyttä. Lapset ovat tervetulleita kokoontumisiin, ja paikalla kokoontumisissa on Mannerheimin Lastensuojeluliiton lastenhoitaja.

Olohuone-kokoontumisten lisäksi Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n aktiivinen hallitus järjestää paljon muitakin tapaamisia ja tapahtumia: esimerkiksi retkiä museoihin, teatteriin, kylpylään ja Hoplop:iin. Lokakuulta 2018 alkaen jäsenille on järjestetty ilmainen liikuntasalivuoro Kivimaan koululla sunnuntaisin. Toimintakaudella 2018 myös joihinkin tapahtumiin oli järjestetty lastenhoito Mannerheimin Lastensuojeluliiton toimesta. (LSYVP 2018.)

Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n jäsenmäärä oli vuoden 2018 lopussa 67 ja maaliskuussa 2019 oli 71. Jäsenmaksu vuonna 2019 on 20 euroa. Uusille jäsenille lähetetään tietopaketti, "yhdistysinfo", yhdistyksen toiminnasta. Yhdistyksen jäsenet saavat Muuttuva Perhe -lehden sekä liiton edut käyttöönsä. (Heinonen & Merisalo 2019.)

2.2 Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry

Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry on lastensuojelujärjestö. Liiton kotipaikkana toimii Helsinki, toimialueena on koko maa. Liitto pyrkii parantamaan yhden vanhemman perheiden sosiaalista, taloudellista ja oikeudellista asemaa. Liiton tavoitteena on se, että yhden vanhemman perheissä lapset voisivat elää taloudellisesti tasapainoisissa oloissa monipuolista elämää siten, ettei heidän tarvitsisi kohdata syyllistämistä, epätasa-arvoista tai loukkaavaa kohtelua. Liiton pyrkimyksenä on tukea perheiden omia verkostoja ja estää näin perheiden syrjäytymistä. Liiton tavoitteena on vanhemmuuden ja kasvattajuuden tukeminen sekä vanhempien uskon lisääminen omiin kykyihinsä toimia vanhempina. (YVPL 2014.)

1950-luvulta lähtien yksinhuoltajaperheiden määrä on kasvanut. Tuohon aikaan yksinhuoltajista suurin osa oli leskiä, ja heidän erityiset tarpeensa tunnustettiin sodan jälkeen ja hyväksyttiin yleisesti, vaikkakin au-äitejä ja eronneita paheksuttiin. Eronneiden osuus yksinhuoltajista lähti kasvuun 1970-luvulla. (YVPL 2019a.)

Yksinhuoltajat ry:n yhdistys rekisteröitiin 18.1.1971. Yhdistyksen tarkoituksena oli yhden huoltajan perheiden (eronneiden, leskien ja au-vanhempien) lasten sekä heidän huoltajiansa oikeudellisen ja taloudellisen aseman parantaminen. 1973 syntynyt päivähoitolaki antoi myös pienten lasten äideille mahdollisuuden osallistua ansiotyöhön. Julkisten päiväkotien päivähoitopaikoista valtaosa olikin yksinhuoltajien lasten käytössä. Yhdistys oli mukana, kun päivähoitolakia laadittiin ja isyyslain (1975) säätelyssä. Isyyslain tavoitteena oli, että jokaiselle lapselle taattiin isä tai vähintään elatus. 1976 säädettiin Laki lapsen elatuksesta, ja vuonna 1984 astui voimaan Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta. Se

mahdollisesti vanhemmille yhteishuollon, vaikeivat he olleet asuneet samassa taloudessa lapsen syntyessä. (YVPL 2019a.)

1990-luvun lopun lamavuodet ja työelämän vaatimat joustot olivat monelle yksinhuoltajalle vaikea vaatimus. Yksinhuoltajien työttömyys lähtikin kasvuun, vaikka eduskunnassakin päätettiin subjektiivisen päivähoito-oikeuden puolesta ja vuoropäiväkoteja lisättiin. Samaan aikaan kuitenkin kunnallinen lapsiperheille tarkoitettu kotipalvelu lähes lopetettiin ja sosiaalisia tulonsiirtoja leikattiin. Pienituloisiin yksinhuoltajiin leikkaukset osuivat pahimmin ja köyhyydestä aiheutui monia muita ongelmia. Tuloköyhyyden lisäksi yksinhuoltajaperheet kärsivät myös hoivaköyhyydestä. Kaikille yksinhuoltajille työn ajaksi ei julkinen päivähoitojärjestelmä enää riittänyt lasten hoivaan. (YVPL 2019a.)

Uusia yksinhuoltajayhdistyksiä syntyi, ja vuonna 1975 perustettiin organisaatio valtakunnan tason edunvalvontatyöhön. Näin syntyi Yksinhuoltajien liitto ry. Pääkaupunkiseudulle käynnistettiin 1990-luvulla yksinhuoltajien olohuonetoimintaa ja koulutettiin myös vertaistukihenkilöitä. Toiminnan tarkoituksena oli yhteisten kokemusten jakaminen ja muiden samanlaisessa elämäntilanteessa olevien vanhempien tapaaminen. Yhdistyksen toiminnan tärkein osa onkin ollut vertaistuki jo toiminnan alusta saakka. (YVPL 2019a.)

Yhden vanhemman perheitä kutsuttiin vielä 1970 väestönlaskennassa vajaiksi perheiksi tai tynkäperheiksi. Ensimmäinen valtakunnallinen yhdistys oli nimeltään Yksinhuoltajayhdistys ry. Yksinhuoltajayhdistysten katto-organisaatio oli nimeltään Yksinhuoltajien Liitto ry, kunnes vuonna 1991 nimi muutettiin Yksinhuoltajien ja yhteishuoltajien liitoksi. Kohdeyryhmänä olivat yhden vanhemman perheet, olivatpa vanhemmat sitten yksin- tai yhteishuoltajia. Yhden Vanhemman Perheiden Liitoksi nimi vaihdettiin 2008. Vuonna 2009 ruotsinkieliseksi nimeksi vahvistettiin Förbundet för Ensamstående Föräldrar rf. ja kansainvälisesti käytettiin epävirallista nimeä The Finnish Federation of Single Parent Organizations. (YVPL 2019a.)

Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry:n tarkoituksen toteuttamiseksi liitolla on erilaisia toimintamuotoja:

Edunvalvonta ja asennemuokkaus

Yhden Vanhemman Perheiden Liitto on mukana yksinhuoltajien ja yhteishuoltajien aseman kehityksen seuraamisessa tekemällä aloitteita ja esityksiä sekä antamalla lausuntoja, järjestämällä neuvottelu- ja koulutustilaisuuksia, kokouksia sekä keskustelu- ja esitelmätilaisuuksia. Liitto osallistuu perhepoliittisiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin sekä tekee yhteistyötä toimintansa kannalta tärkeiden koti- ja ulkomaisten yhteisöjen kanssa.

Tutkimustoiminta

Liitto seuraa erityisesti yksinhuoltajaperheitä koskevaa perhetutkimusta, kerää tutkimustuloksia ja tiedottaa niistä. Liitto tekee tutkimusaloitteita ja tuottaa edunvalvontansa tueksi myös omaa tutkimusta.

Tiedotus ja julkaisutoiminta

Julkaisutoimintaa harjoitetaan liiton tarkoitukseen. Liitto tiedottaa omasta toiminnastaan ja kannanotoistaan medialle, viranomaisille sekä yleisölle. Tilaisuuksista, tapahtumista ja muista jäsenistöä kiinnostavista asioista liitto tiedottaa sisäisesti jäsenilleen.

Vanhempien ja lasten tukitoiminta

Erovanhemmille ja yksin lastaan kasvattaville liitto järjestää erilaista tukitoimintaa. Se kouluttaa ja välittää vertaistukihenkilöitä, tarjoaa maksutonta oikeudellista neuvontaa, sovittelu-, virkistys- ja retkitoimintaa. Liitto myös välittää ja markkinoi sosiaalisia lomia.

Keskusjärjestönä toimiminen

Liitto toimii yksinhuoltaja- ja yhteishuoltajaperheiden tuki- ja etujärjestötoimintaa harjoittavien rekisteröityjen yhdistysten, oikeuskelpoisten yhteisöjen ja säätiöiden sekä laitosten keskusjärjestönä.

Muu liiton tarkoitusta edistävä toiminta

Tarvittaessa liitto voi edistää tarkoitustaan myös muilla tavoin. (YVPL 2014.)

Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry voi ottaa vastaan avustuksia, lahjoituksia ja jälkisäädöksiä sekä käynnistää rahankeräyksiä ja arpajaisia. Lisäksi liitto voi harjoittaa kioskikauppaa, majoitus- tai ravitsemusliikettä. Toimintaansa varten liitto voi omistaa kiinteistöjä sekä irtainta omaisuutta ja perustaa säätiöitä. Liiton tarkoituksen toteutumisen edistämiseksi liitto voi tehdä yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa ja liittyä jäseneksi puoluepoliittisesti sitoutumattomiin järjestöihin. (YVPL 2014.)

Jokainen yhden vanhemman perheiden tuki- tai etujärjestötoimintaa harjoittava rekisteröity yhdistys, oikeuskelpoinen yhteisö tai rekisteröity säätiö, voi liittyä Yhden Vanhemman Perheiden Liiton jäseneksi liittohallituksen hyväksyessä jäsenhakemuksen. Jäsenhaku tulee tehdä kirjallisesti. Liittokokous päättää varsinaisten jäsenten jäsenmaksujen suuruuden, joka määräytyy yhdistysten jäsenmäärän perusteella. Liittokokous päättää varsinaisena jäsenenä olevan oikeuskelpoisen yhteisön ja säätiön jäsenmaksun ja vähimmäiskannattajajäsenmaksun suuruuden. (YVPL 2014.)

Liitolla on noin 50 paikallisyhdistystä, jotka tarjoavat esimerkiksi retkiä, koulutustilaisuuksia, aikuisten ja lasten eroryhmiä, tuettuja lomiam, tukihenkilöitä, lastenhoitorenkaita ja lapsiparkkeja. Jäsenenä voi osallistua paikallisyhdistysten ja liiton organisoimaan toimintaan sekä tuetuille lomille. Jäsen saa Muuttuva Perhe -lehden, oman yhdistyksensä jäsentiedotteet ja on lisäksi oikeutettu saamaan asianajajan neuvonta-apua. Oman alueen yhdistyksen vuosikokoukseen osallistumalla voi vaikuttaa yhdistyksen toimintaan. (YVPL 2019b.)

Yksinhuoltajien Olohuoneet ovat matalan kynnyksen vertaistukiryhmiä, joissa vanhemmat voivat tutustua muihin oman asuinalueensa samassa elämäntilanteessa oleviin yhden vanhemman perheisiin. Kahvittelun ja keskustelun ohessa Olohuoneissa on tarjolla myös ohjattua ohjelmaa, sekä lastenhoito pyritään järjestämään tarvittaessa. Olohuoneet koontuvat pari kertaa kuukaudessa tai ryhmän toiveiden mukaisesti. Yhden Vanhemman Perheiden Liiton piirissä toimii noin 60 yksinhuoltajien Olohuonetta. Olohuone voi muuttua yhdistykseksi. (YVPL 2019b.)

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Opinnäytetyön tarkoitus on Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n toiminnan kehittäminen sekä lasten osallisuuden lisääminen Olohuone-toiminnassa. Yhdistys toimii täysin vapaaehtoisten voimin, minkä vuoksi toiminnan kehittämiseen ei ole ollut riittävästi aikaa, vaan työpanos on mennyt toiminnan järjestämiseen. Jäsenistön toiveita ja ajatuksia ei ole aiemmin systemaattisesti kerätty.

Opinnäytetyön tavoite on tuottaa tietoa jäsenistöstä Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:lle. Tietoa kerättiin jäsenkyselyn avulla. Jäsenkysely toteutettiin Webropol-kyselynä. Jäsenkyselyn avulla pyrittiin selvittämään jäsenistön lähtökohtia toimintaan osallistumiseen, tyytyväisyyttä sekä toiveita ja odotuksia yhdistyksen toiminnalle. Jäsenkyselyn tulosten pohjalta laadittiin ehdotuksia yhdistyksen toiminnan kehittämiseksi.

Myös lasten mielipiteitä ja toiveita toiminnasta kysyttiin. Lapset saivat ilmaista mielipiteensä piirtämällä tai kirjoittamalla. Tavoitteena on lasten ja aikuisten toiveiden mukaisesti kehittää lapsille Olohuone-kokoontumisiin suunnitelmallista toimintaa, jossa korostuu lasten osallisuus ja toimijuus. Ehdotus toimintasuunnitelmaksi tehtiin vuosikellon muotoon.

4 YHDEN VANHEMMAN PERHE

4.1 Perheen määritelmä

Tilastokeskus määrittelee perheen seuraavasti:

Perheen muodostavat yhdessä asuvat avio- tai avoliitossa olevat tai parisuhteensa rekisteröineet henkilöt ja heidän lapsensa, jompikumpi vanhemmista lapsineen sekä avio- ja avopuolisot sekä parisuhteensa rekisteröineet henkilöt, joilla ei ole lapsia.

Perheen muodostaa korkeintaan kaksi perättäistä sukupolvea. Perhe muodostetaan nuorimmasta sukupolvesta alkaen, jos asutokunnassa on useampia sukupolvia. Lapsiperheeksi kutsutaan perhettä, jossa kotona asuu ainakin yksi alle 18-vuotias lapsi. (Tilastokeskus 2019.)

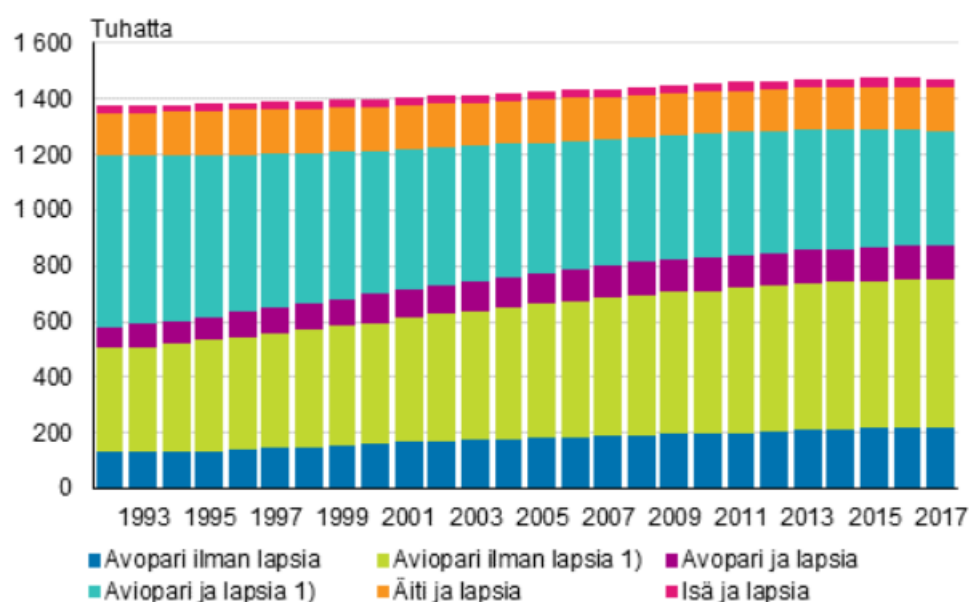
Asutokunnissa asuvat perheeseen kuulumattomat henkilöt, joista ei muodostu omaa perhettä, eivät kuulu perheväestöön. Perheväestöön eivät kuulu myöskään esimerkiksi yhdessä asuvat sisarukset tai serkukset, yksin tai samaa sukupuolta olevan henkilön kanssa asuvat ihmiset, paitsi jos samaa sukupuolta olevat ovat aviopari tai rekisteröity pari.

1.3.2002 lähtien samaa sukupuolta olevat henkilöt ovat voineet rekisteröidä parisuhteensa. Parisuhteiden rekisteröinnistä luovuttiin, kun avioliittolakiin tehdyn muutoksen myötä samaa sukupuolta olevat henkilöt ovat voineet avioitua 1.3.2017 lähtien. Laitoksissa kirjoilla olevista henkilöistä ei muodosteta perheitä, mutta asuntoloissa asuvat perheet kuuluvat perheväestöön. (Tilastokeskus 2019.)

Vuoden 2017 lopussa Suomessa oli tilastokeskuksen tietojen mukaan 1 472 000 perhettä. Ensimmäistä kertaa perhetilastoinnin aikana perheiden määrä pieneni. Perheiden määrän viime vuosien hidaskasvu kääntyi laskuun; perheiden määrä pieneni edellisestä vuodesta 4100 perheellä. (Tilastokeskus 2018.)

Lapsiperheitä oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 566 000, 39 % väestöstä kuuluu lapsiperheisiin. Lapsiperheiden määrä pienentyi edellisestä vuodesta 3400:lla. Lapsiperheiden määrä on viimeisen vuosikymmenen ajan pienentynyt keskimäärin 2000 perheellä vuosittain. Ilmiö kertoo lähinnä siitä, että perheiden täysi-ikäistävien lasten ikäluokat ovat suurempia kuin uudet syntyvät ikäluokat. Lapsiperheistä 58 % on eri sukupuolta olevan avioparin muodostamia perheitä. Lapsiperheistä 20 % oli avoparien perheitä (kuva 2). Melkein saman verran, 19 %, oli äiti ja lapsia -perheitä. Isä ja lapsia -perheitä oli hyvin vähän, vain 3 %. (Tilastokeskus 2018.)

Perheet tyypeittäin 1992–2017

1) Sisältää rekisteröidyt parisuhteet vuodesta 2002 lähtien ja saman sukupuolen avioparit vuodesta 2017 lähtien.

Kuva 2. Perheet tyypeittäin 1992-2017 (Tilastokeskus 2018)

Perheen käsite on moninainen, sen määrittely vaihtelee eri tieteenaloilla ja kulttuureissa. Yleensä perheen mielletään muodostuvan lapsesta tai lapsista sekä yhdestä tai useammasta vanhemmasta, jotka asuvat samassa kodissa ja joiden välillä on emotionaalinen suhde. Perinteisen ydinperheen lisäksi on paljon erilaisia perheitä, esimerkiksi sateenkaari-perheet, monikulttuuriset perheet sekä myös lapsettomat perheet. Perhe on yleensä lapsen tärkein ja myös ensimmäinen sosiaalinen verkosto. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 31, 149.)

Nykypäivänä perhettä ei enää voi määritellä yksin biologisten tai avioliittoon perustuvien siteiden kautta, eikä myöskään pelkästään polveutumisen perusteella – isovanhemmat ovat usein kaukana ja perhesiteet olemassa, mutta arjessa melko löyhät. Perhettä määrittelevät uudenlaiset tekijät. Ihmiset valitsevat läheissuhteensa ja rakentavat yhä useammin ystäviensä kanssa perheensä arjen tukiverkostoja. Lapsista jaetaan entistä enemmän hoitovastuuta myös entisen puolison ja mahdollisesti oman tai hänen uuden puolisonsa kanssa. Moniin perheisiin kuuluu bonusvanhempia tai bonussisaruksia. (Moring 2019.)

Tilastollisesti se, mikä näyttyy pienentyvinä perheyksikköinä ja laskevana syntyvyytenä, onkin läheissuhteiden verkostojen kautta tarkasteltuna paljon monimuotoisempaa ja verkostoituneempaa, kuin mitä pelkkiä oikeudellisia tai biologisia suhteita jäljittämällä tulee näkyviin. Suomessa tulee vuonna 2040 olemaan ennusteiden mukaan vähemmän lapsia

kuin nyt. Kuitenkin näillä lapsilla on parhaassa tapauksessa ympärillään suuri joukko ihmisiä, aikuisia, nuoria ja muita lapsia, jotka heitä rakastavat ja heistä kantavat huolta. Kasvattajuuden laajentuminen tarjoaa myös useammalle aikuiselle mahdollisuuden olla kulke-massa lasten rinnalla valitsemillaan tavoilla. (Moring 2019.)

4.2 Vanhemmuus

Vanhemmuus on jatkuvasti muuttuva tehtävä ja rooli, joka alettuaan kestää läpi elämän. Vanhemmuuteen vaikuttavat monet asiat; parisuhde, perheen elämäntilanne, ulkoiset ja sisäiset voimavarat. Perheen sisäisiä voimavaroja ovat esimerkiksi ymmärrys lapsen kas-vusta ja kehityksestä, kyky dialogiseen vuorovaikutukseen lapsen kanssa ja herkkyyys tun-nistaa lapsen tarpeet. Ulkoisia voimavaroja ovat sosiaalinen tukiverkosto sekä mahdolli-suus ammattiapuun tarvittaessa. (Järvinen ym. 2012, 124.)

Vanhemmalla on monta roolia, hän on lapselleen huoltaja, rajojen asettaja, elämän opet-taja ja rakkauden antaja. Vanhemmuuden osa-alueita ovat taloudellinen, juridinen, biologi-nen, psykologinen ja käytännöllinen vanhemmuus. (Järvinen ym. 2012, 125.) Biologinen vanhemmuus on geeniperimää ja samankaltaisuutta, joka määräytyy sen mukaan, kuka lapsen on synnyttänyt tai siittänyt, mutta myös sen luomaa harhaa: ihmisten luomia harha-kuvitelmia ja rasitteita. Avioliiton isyysoloittaman, isyyden tunnustamisen tai vahvistamisen sekä adoption kautta määräytyy juridinen vanhemmuus. Sosiaalinen ja psykologinen vanhemmuus muodostuu lasten ja vanhempien keskinäisistä suhteista ja vuorovaikutuksesta arjessa. Biologinen ja juridinen vanhemmuus on aikuislähtöisesti määriteltä. Psykologi-nen vanhemmuus määräytyy sen mukaan, kenet lapsi tunnetasolla kokee vanhemmak-seen. (Ketola & Kurjenrauma 2019.)

Kaattari (2015, 34, 39 - 41, 57) tutki pro gradu -tutkielmassaan vanhempien käsityksiä vanhemmuudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä sekä pyrki selvittämään, mistä vanhemmat saavat tukea vanhempana toimimiseen. Vanhempien käsitysten mukaan vanhemmuus on lapsikeskeistä, vastuunottoa lapsen hyvinvoinnista, yhdessäoloa ja rakkautta sekä lapsen kontrollointia. Vanhempien käsitykset vanhempana toimimiseen vaikuttavista tekijöistä muodostivat neljä ylätasoa kategorioita, joita olivat vanhempaan liittyvät tekijät, lapseen liittyvät tekijät, vanhemman oma kehityshistoria ja kasvatuksen päämäärät. Vanhempaan liittyviä tekijöitä olivat persoonallisuuden piirteet, vanhemman vireystila, työ sekä parisuhde. Vanhemmat kertoivat esimerkiksi stressin tai toisaalta myös hyväntuulisuuden vaikuttavan yksittäisiin tilanteisiin vanhempana toimimisessa. Parisuhde vaikutti vanhempana toimimiseen; yhteiset kasvatusnäkemykset koettiin voimavarana vanhemmuudelle ja vanhemmuus nähtiin yhdessä toimimisena lapsen parhaaksi. Parisuhteen puuttuminen ja

yksinhuoltajuus vaikutti vanhempana toimimiseen ja arkisten toimintojen sujuvuuteen, sillä vastuu kaatui yhdelle ihmiselle.

Kaattari (2015, 47 – 48, 51 - 52) selvitti vanhempien käsityksiä vanhemmuudelleen saamistaan tuesta. Tuen lähteet jakaantuivat tutkimuksessa virallisiin ja epävirallisiin tuen lähteisiin. Virallisia tuen lähteitä olivat päivähoito, lastenneuvola, tukiperhetoiminta sekä muut viralliset tahot. Päivähoidosta vanhemmat kertoivat saavansa tukea lasten hoitoon ja kasvatukseen liittyvissä asioissa. Päivähoito nostettiin merkitykselliseen asemaan perheen tukijana. Epävirallisia tuen lähteitä olivat läheiset ihmiset ja vertaistoiminta. Omilta vanhemmilta ja ystäviltä vanhemmat saivat konkreettista apua, kuten lastenhoitoa tai keskusteluapua. Vanhemmat kertoivat saaneensa tukea vanhemmuuteensa erilaisista lapsiperheiden avoimista kohtaamispaikoista. Saatu tuki oli vertaistukea, leikkiseuraa lapsille tai mielekästä tekemistä vanhemmalle itselleen. Vertaistoiminnassa tärkeäksi koettiin samanhenkisten, esimerkiksi kasvatusmenetelmiltään, lastenhoitotavoiltaan tai elämäntilanteelta, kontaktien löytyminen. Tukea antava vertaistoiminta sisälsi vanhempien kuvausten mukaan kokemuksen siitä, että toimintaan osallistuvat jakoivat samoja arvoja ja asioita.

Vanhemmuudessa on mahdollista kasvaa ja kehittyä jatkuvasti, eikä vanhemmuus ole koskaan valmista. Ei ole olemassa myöskään täydellistä vanhemmuutta. Jokaisella vanhemmalla on oma käsityksensä hyvästä tai tarpeeksi hyvästä vanhemmuudesta. (Järvinen ym. 2012, 125.)

4.3 Yksinhuoltajuus

Yleiskielessä yksinhuoltajalla tarkoitetaan tavallisesti perhettä, jossa asuu yksi vanhempi ja ainakin yksi alaikäinen, alle 18-vuotias lapsi. Yksinhuoltajuus alkaa yleisemmin avio- tai avoliiton purkautumisen seurauksena. Yksinhuoltajuuden taustalla voi olla myös suunnitteleman lapsi tai suunniteltu lapsi ilman toista vanhempaa. Äidit muodostavat enemmistön yksinhuoltajista. Avo- ja avioerojen jälkeen lapselle jää usein kaksi vanhempaa ja kaksi elättäjää sekä yhä useammin myös kaksi huoltajaa; tilanteesta syntyy yhteishuoltajuus. Yksinhuoltaja käsitteen rinnalle onkin tullut käsite yhteishuoltaja. (Forsse`n, Haataja & Hakovirta 2009, 46 – 47.)

Julkisessa keskustelussa tai tutkimuksissa yksinhuoltajuudella tarkoitetaan käytännössä lähes aina yksinhuoltajaäitiyttä. Miehet näyttäytyvät lähinnä vain muualla asuvina, näkyvämmäminä lasten elatusmaksujen maksajina. Yksinhuoltajaisyyden oletetaan kasvavan tulevaisuudessa. Yksinhuoltajaisyydessä ei läheskään aina ole kysymys omasta valinnasta. Isyystutkimus on korostanut, että miehetkin pystyvät yhdistämään myös hoivaavan

isyyden omiin maskuliinikäsityksiin, mikäli he voivat esittää isyysorientaation omana valintanaan. (Kröger 2009, 172, 176, 183.)

Yksinhuoltajaisät kokivat vanhemmuutensa yksinhuoltajaäitejä positiivisemmin. Leskeksi jääneet vanhemmat kokivat vanhemmuutensa jonkin verran rankempana kuin eronneet. Yksinhuoltajien vanhemmuuden kokemukseen vaikutti myös se kuinka toimiva suhde lapsilla ja muualla asuvalla vanhemmalla oli, se kuinka hyvä taloustilanne perheellä oli sekä se, miten yksinhuoltaja koki oman vanhemmuutensa yksinhuoltajana. Mitä positiivisemmaksi nämä asiat nousivat, sen positiivisemmin yksinhuoltajat kokivat myös oman vanhemmuutensa. Vaikka yksinhuoltajan arjesta puuttuu toinen aikuinen, on kuitenkin monen yksinhuoltajaperheen lapsen elämässä keskeisesti mukana etävanhempi. Toimivalla yhteistyöllä lapsen etävanhemman kanssa sekä lapsen ja etävanhemman toimivalla suhteella näyttäisi tutkimuksen mukaan olleen hyvin keskeinen rooli vanhemmuuden kokemuksessa. Kun vastuu lapsesta jaetaan vanhemman ja etävanhemman kanssa, yksinhuoltajan vanhemmuus ei näyttäydä niin kuormittavana. Säännölliset lapsen tapaamiset mahdollistavat yksinhuoltajalle myös vapaa aikaa. (Broberg & Tähtinen 2009, 165, 167.)

Yhden vanhemman perheissä toinen vanhemmista elää yksin lasten kanssa. Lapset voivat viettää aikaa kuitenkin myös toisen vanhempansa luona. Erovanhemmista noin 10 % on sopinut lapsen niin sanotusta vuoroasumisesta, kuitenkin luvun arvioidaan olevan huomattavasti suurempi. Vanhempien eron vuosittain kohtaa 3 – 4 % lapsiperheistä. Leski-perheitä on nykyään vain muutama prosentti yhden vanhemman perheistä. Yksin lasta odottaneita ja kasvattaneita vanhempia on 4 000. (THL 2019.)

Harvalle yhden vanhemman perhe on tavoite. Yleensä yksinhuoltajaperheet kokevat elävänsä hyvää elämää. Lastenhoitopalvelujen tarve on korostunut yhden vanhemman perheissä. Lisäksi niissä on vähiten käytettävissä olevia tuloja kotitalouden kulutusyksikköä kohden. Yksinhuoltajista jopa puolet voidaan luokitella hoivaköyhiksi, mikä tarkoittaa, ettei julkiset hoivapalvelut kata työ- tai opiskeluaikaa. Lastenhoito ja työssäkäynti on vaikea yhdistää yhden vanhemman perheissä. Epätyypillistä työaikaa tekevät yksinhuoltajat joutuivat turvautumaan usein epävirallisiin verkostoihin voidakseen ylipäättään käydä töissä. Lisäksi yhden vanhemman perheet ovat tulonsiirroista riippuvaisempia kuin muut perheet. Yhden vanhemman perheissä on korkea riski pienituloisuudelle. Selittäviä tekijöitä ilmiölle ovat etenkin työttömyyden lisääntyminen ja perhe-etuuksien leikkaukset sekä niiden ostoarvon heikkeneminen. Pienituloisuuden on todettu muun muassa aiheuttavan häpeän tunteita ja alentavan koulutustasoa. Lisäksi pienituloisuuden on todettu vähentävän vanhem-

muutta, eristävän lapsia ja heikentävän ihmisten terveyttä. Yksinhuoltajaäidit ovat puoliso-äiteihin verrattuna vähemmän koulutettuja. Koulutuserot ovat kasvaneet viimeisen 15 vuoden aikana. (THL 2019.)

Pienituloisiin perheisiin kuuluu yhä useampi lapsi, vaikka perheissä vanhemmat käyvät töissä keskivertoväestöä yleisemmin. Erityisesti pikkulapsiperheissä äidit ovat yleisesti perhevapailla ja tulonsiirrot muodostavat oleellisen osan perheen toimeentuloista. Perheissä eletään "kädestä suuhun," eivätkä he yllä samaan kulutustasoon muiden kanssa. Elämää voivat huomattavasti vaikeuttaa yllättävät menoerät tai tulonmenetykset. Pienituloisuus on todennäköisempää, jos lapsi asuu yksinhuoltajataloudessa. Köyhyyden lisääntyminen onkin ollut suurinta juuri yksinhuoltajaperheissä. Pienituloisuus on myös liitettävissä perheen pääasiallisen huoltajan sukupuoleen. Valtaosa yksinhuoltajista on naisia. (Salmi, Sauli, Lammi-Taskula 2009, 78, 85 - 86.)

Lastaan yksin kasvattavalla on tarve luoda omia verkostoja ja saada vertaistukea. Ystävyysuhteet muuttuvat ja vähentyvät usein eron yhteydessä, etenkin jos eron seurauksena joutuu muuttamaan, vaihtamaan työpaikkaa tai aloittamaan uuden ammatin opiskelun. Lapsen odottaminen yksin tai erokriisi yhdistää vanhempia ja he toivovat yksinhuoltajien omia perhevalmennuksia, kasvatus- ja perheneuvolaryhmiä ja perhekerhoryhmiä. Suosittuja ovat verkkovertaisyryhmät, koska ne eivät vaadi lastenhoitojärjestelyjä. Vanhemmille järjestetään eroryhmiä esimerkiksi seurakunnissa, järjestöissä ja kasvatus- ja perheneuvoloissa. Myös lapsille ja nuorille toteutetaan omia ryhmiä. Yhden vanhemman perheet tarvitsevat myös tietoa lapsiperheiden kotipalvelusta ja muista paikkakunnan hoivapalveluista. (THL 2019.)

5 YHDISTYSTOIMINTA

5.1 Yhdistys

Yhdistystoiminta on keskeinen osa suomalaista elämänmuotoa, ja yhdistystoimintaan osallistumista pidetään myönteisenä asiana. Suomessa on monenlaisia yhdistyksiä, jotka eroavat suuruudeltaan, sisällöltään ja toimintamuodoiltaan toisistaan. (Rosengren, Törrönen & Iso-Markku 2018, 9.) Yhdistys voidaan määritellä seuraavalla tavalla: yhdistyksessä tulee olla vähintään kolme jäsentä ja jokin aatteellinen tarkoitus. Yhdistyksen jäsenet voivat olla henkilöitä tai muita rekisteriin merkittyjä yhdistyksiä, osakeyhtiöitä erilaisia yhteisöjä tai kuntia. Aatteellisuutta voi olla esimerkiksi jonkin ryhmän etujen valvominen, hyväntekeväisyys tai palveluiden tuottaminen jäsenille sekä yhdessäolon mahdollisuuksien tarjoaminen. Aatteellisuutta ei ole taloudellinen toiminta, vaikka yhdistys voikin välillisesti hankkia jäsenilleen taloudellista etua. Perustetut yhdistykset toimivat usein pitkään tai lopettavat toimintansa selkeän tehtävän saavutettuaan. (Loimu 2013, 23 - 24.)

Yhdistys tai järjestö on ihmisten yhteenliittymä, joka toteuttaa tiettyä yhteistä tavoitetta, arvoa tai intressiä. Yhdistys voi olla rekisteröity tai rekisteröimätön, ja se voi toimia paikallisesti, alueellisesti ja/tai valtakunnallisesti. Yhdistyksellä on hyväksytyt säännöt tai ainakin toimintanormit, jonkinlainen organisaatio ja sovittu taloudenhoito. Järjestöksi kutsutaan yleisesti valtakunnallista kokonaisuutta, jonka osasia ovat paikalliset yhdistykset, piiri- ja liitto-organisaatio. (Sanastoa osallistumisen ja vaikuttamisen tueksi 2019.)

Yhdistyksen tulee sääntöjen mukaan järjestää yksi tai kaksi sääntömääräistä kokousta vuodessa, joihin kaikki jäsenet voivat osallistua. Sääntömääräiset kokoukset ovat tärkeä osa yhdistystoimintaa, sillä niissä päätetään yhdistyksen asioista. Niiden lisäksi on mahdollista järjestää ylimääräisiä jäsenkokouksia. Yhdistyksen hallituksella on lisäksi omat kokouksensa. (Rosengren ym. 2018, 9.)

Ihmiset liittyvät yhdistykseen monista eri syistä. Joku maksaa jäsenmaksun, kannattaen yhdistyksen ajamia asioita, mutta ei osallistu toimintaan. Toinen haluaa hyötyä jäseneduista, kolmas hyödyntää harrastustoimintaa ja neljännelle yhdistystoiminta tai vapaaehtoistyö ovat puolielämää ja enemmänkin. Kaikilta ei voi vaatia samanlaista sitoutumista yhdistyksen toimintaan, veloitteita pitäisi voida täyttää myös rahallisella korvauksella. Monimuotoisen osallistumisen mahdollistava yhdistys asettaa vapaaehtoistehtäviä pitkäaikaisesta sitoutumisesta vaativiin ja kertatehtäviin sekä kaikkeen siltä väliltä. Yhdistyksellä voi olla myös palkattuja työntekijöitä tai kuluja vastaan korvausta saavia henkilöitä. (Myllymäki & Hinkka 2016, 15, 114.)

5.2 Vapaaehtoistoiminta yhdistyksissä

Vapaaehtoistyö kuuluu suomalaiseen järjestötyöhön. Jopa 36–37% 15 - 74 vuotiaista on osallistunut jotenkin vapaaehtoistyöhön. Suosituimpia aloja ovat urheilutoiminta, sosiaali- ja terveysalaan liittyvä toiminta, lasten ja nuorten hyväksi tehty toiminta, uskonnollinen toiminta sekä omaan yhteisöön liittyvä toiminta, esimerkiksi kylätoiminta. Vapaaehtoistyön roolin uskotaan korostuvan tulevaisuudessa. Vapaaehtoistyö on kolmannen sektorin järjestötyön kulmakivi, ja sillä on paljon annettavaa julkisten palveluiden kehittämiseen. (Laasanen 2011, 9, 20.)

Vapaaehtoistyö on toimintaa, jota tehdään yksittäisten ihmisten ja yhteisöjen hyväksi, eikä siitä makseta rahallista korvausta. Kuitenkaan täysin vastikkeetonta vapaaehtoistyö ei ole, sillä moni vapaaehtoistyöntekijä saa työstä mielihyvää tai jonkin muun aineettoman hyödyn. (Myllymäki & Hinkka 2016, 16.) Joissain tapauksissa vapaaehtoistyöstä saatetaan kuitenkin maksaa myös rahallista korvausta. Korvaus ei kuitenkaan ole normaalista palkkaperusteisesta työstä maksettavaa tasoa. Vapaaehtoistyöstä voidaan maksaa esimerkiksi matkakorvauksia tai muita kulukorvauksia. (Laasanen 2011, 9.)

Kuka tahansa voi tehdä vapaaehtoistyötä sosiaalisesta asemasta, iästä tai asuinpaikasta riippumatta. Työtä voi tehdä omien kykyjensä, mahdollisuuksiensa ja aikataulunsa mukaan. (Laasanen 2011, 9.) Vapaaehtoinen tekee työtä omasta vapaasta tahdostaan, eikä kukaan ole häntä siihen määrännyt. Vapaaehtoistyö tuo auttajalle lisäroolin, joka saa hänet voimaan paremmin. Kaikissa kulttuureissa auttamista arvostetaan, ja siksi se on teki-jälleen palkitsevaa. Yksilön auttaminen kerryttää yhteistä hyvää ja sitä pyritään vahvistamaan. (Mikkonen & Saarinen 2018, 24.)

Vapaaehtoisuus on suomalaista yhdistystoimintaa leimaava piirre. Ihminen voi vapaasta tahdostaan päättää liittyä yhdistykseen tai erota yhdistyksestä. Myös yhdistyksellä on oikeus hyväksyä tai olla hyväksymättä uudet jäsenet. (Myllymäki & Hinkka 2016, 14.) Vapaaehtoistoiminnalle on luonteenomaista toimijoiden suuri vaihtuvuus. Tämä on haaste hiljaisen tiedon säilymiselle ja toiminnan kehittämiseksi. Usein yhdistysten vapaaehtoistoiminnan pyörittäminen on muutaman aktiivin vastuulla ja moni palaakin loppuun tästä syystä. (Halonen 2010, 7, 9.)

Vapaaehtoistyötä on koordinoitava, jotta jokainen vapaaehtoinen kokee tekemisen mielekkääksi ja motivoivaksi. Vaikka kyseessä on vapaaehtoiset työtehtävät, se ei tarkoita, että jokainen saisi tehdä mitä haluaa. Hyvän koordinoinnin tarkoitus on ottaa huomioon kaikkien vapaaehtoisten osaaminen ja mielihalut. (Myllymäki & Hinkka 2016, 119.) Vapaaehtoisen tulee saada tietää, mihin hän sitoutuu, minkä tason suoritusta häneltä vaaditaan ja

miten se tehdään. On tärkeää, että yhdistys ja vapaaehtoinen tietävät mitä ollaan teke-
mässä ja millaisin odotuksin. (Halonen 2010, 16.)

5.3 Vertaistuen merkitys

Vapaaehtoistyö, vertaistuki ja ammatillinen työ toimivat samoilla kentillä. Vertaistuki tar-
koittaa ihmisten välistä suhdetta ja vertaistoiminta on käsitteenä laajempi ja käsittää kai-
ken toiminnan mitä vertaistukeen sisältyy. Vertaistuki on omaehtoista, eli vertaiset toimivat
omaksi ja toistensa hyväksi. Vertaisuus muotoutuu monenlaisilla kentillä ja eri elämänti-
lanteissa ja syntyy ihmisten samanlaisista kokemuksista ja elämäntilanteista. Vertaistuki
muodostuu luottamuksesta ja toisen vertaisen antamasta tuesta. Luottamuksellinen ilma-
piiri mahdollistaa vuorovaikutuksen, omista kokemuksista kertomisen, toisten kuulemisen,
omien tunteiden ilmaisemisen ja käsittelyn sekä toisten kokemuksista oppimisen ja uusien
selviytymiskeinojen löytämisen. Tämä yksilön kokemus helpottaa sopeutumista ja luo
osallisuuden tunnetta. Tämä kasvattaa puolestaan sosiaalista pääomaa ja pystyvyyttä
sekä voimauttaa. (Mikkonen & Saarinen 2018, 15, 20 – 21.)

Vertaistuki toimii aina vapaasti tilanteen ja tarpeen mukaan. Sen toimivuuteen vaikuttaa
tarpeiden lisäksi myös osallistujien omat voimavarat ja elämän olosuhteet. Vertaistuessa
ymmärretään toisen samanlaiset tarpeet. Jos toisella vertaisella on kaikki muut elämän-
alueet kunnossa, pystyy auttamaan toista sellaisissa asioissa, joihin ammattilainen ei
pysty, jos häneltä puuttuu sama kokemus. Vertaistoiminnan ainutlaatuisuus sisältää aja-
tuksen siitä, ettei kukaan ole ongelmiansa kanssa yksin. Kun tapaa samassa asemassa
olevia ja näkee kuinka he ovat selvinneet tilanteesta huolimatta, herättää se toivoa myös
omasta selviytymisestä. Saatua tietoa ja tuki antavat eväitä selviytymiseen käytännössä, pa-
rantavat yksilön elämäntilanteen tunnetta ja oppimista, esimerkiksi itsensä ilmaisussa tai
toisten kuuntelemisessa. (Mikkonen & Saarinen 2018, 21 - 23.)

6 LAPSET OSANA YHTEISÖJÄ

6.1 Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyys on ihmisten kokemuksiin perustuva tunne yhteisöön kuulumisesta, jäsenyydestä sekä yhteisön merkityksestä yksilölle ja hänen tarpeidensa toteutumiseksi. Yhteisöllisyys on ryhmän jäsenten välinen tunne yhteenkuulumisesta ja toisten merkityksestä. Yhteisöllisyyteen liittyy usko siihen, että jäsenten tarpeet täyttyvät heidän sitoutuessaan yhdessä olemiseen. Nivalan (2008) tutkimuksissa yhteisöllisyys jaotellaan kolmella tavalla: annettuna, osallistuva ja koettuna. Yhteisön rakentuessa ja toimiessa muodostuu yhteisöllisyyden kokemus. Yhteisö rakentuu yksilöllisten tarpeiden, sosiaalisten suhteiden, tunteiden ja erilaisten psykologisten ja sosiaalisten tekijöiden varaan. Oleellinen osa yhteisön kehittymistä ovat myös säännöt. (Koivula 2013, 20 - 21.)

Lapsen oikeus turvalliseen kasvu ympäristöön toteutuu parhaiten toimivassa ja hyvässä yhteisössä, jossa yhteisöllä on yhteiset ja tasa-arvoiset tavoitteet ja oikeudet. Lapsi voi tulla osaksi turvallista yhteisöllisyyttä, kun hän on riittävän tietoinen omista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan yhteisön jäsenenä. Myös muiden lapsen kanssa tekemisissä olevien on sisäistettävä ajatus lapsesta omien oikeuksien hallitsijana, jota tulee parhaalla mahdollisella tavalla tukea kasvussa ja kehityksessä. Mitä paremmin lapsen oikeuksista ollaan tietoisia, sen hedelmällisempi on maaperä yhteisöllisyyden vahvistumiselle. Arvostettu ja kunnioitettu lapsi välittää tulevaisuudessa näitä periaatteita eteenpäin myös omista yhteisössään. (Heinonen & Kuikka 2013, 198.)

Koivulan (2013, 38 – 39, 42) väitöskirjan mukaan lasten yhteisöllisyys rakentuu yhteisen leikkitoiminnan mukaan. Onnistuneiden toimintakokonaisuuksien kautta lapset muodostavat vakiintuneita leikkiryhmiä ja kokevat ystävyuden, yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemuksia. Pelkkä leikkiin osallisuuskin riittää lapselle. Se täyttää tarpeen kuulua johonkin. Yhteenkuuluvuuden tunteen syntyminen toiminnassa on lapsille positiivinen ja palkitseva kokemus. Se tuo toimintaan uutta, syvempää merkitystä onnistumisen kokemusten kautta, ja samalla lasten välinen tunneside vahvistuu. Yhteenkuuluvuuden tunne vaikuttaa lasten asennoitumiseen tulevassakin yhteisessä toiminnassa positiivisesti.

Yhteisöllisyys ei ole opetettavissa oleva asia, vaan se rakentuu pitkän ajan kuluessa ja siihen tietystä mielessä kasvetaan. Pienillä lapsilla on kehityksellinen herkkyys sosiaalisiin kontakteihin ja sosiaalisten taitojen harjoitteluun. (Koivula 2013, 24.) Kun lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa kodin ulkopuolelle, lapsen elinpiiri laajenee ja hän kohtaa kodin perinteiden, toimintamallien, arvojen ja katsomusten lisäksi toisenlaisia ajattelu- ja toiminta-

tapoja. Varhaiskasvatuksessa pyritään kehittämään lasten valmiuksia ymmärtää monimuotoisuutta lähiyhteisöissään ja harjoitella niissä toimimista. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa Minä ja meidän yhteisömme -oppimisen alue on yksi viidestä oppimisen alueesta ja se tukee lasten kulttuurista osaamista, vuorovaikutusta ja ilmaisua sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää osaamista. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 44.) Yhteisöllisyyden rakentamisen oletetaan onnistuvan luontevasti ja sujuvasti myös myöhemmin koulussa. Positiivisten yhteisöllisyyden kokemusten ansiosta lapset mieltävät yhteisöllisyyden myönteiseksi, kantavaksi voimaksi, jonka vuoksi he ovat valmiita työskentelemään myös toisissa yhteisöissä. (Koivula 2013, 24.)

Yhteisöllisyys ei välttämättä edellytä lasten välistä ystävyyttä, vaikka usein yhteisöllisyys näkyykin ystävysten toiminnassa selkeästi. Lasten keskinäiset ystävyssuhteet muodostavat yhteisöllisyyden kehittymisen perusedellytykset. Lasten välisten ystävyssuhteiden verkoston avulla yhteisöllisyys kehittyy ja vähitellen laajenee koko ryhmän yhteisöllisyydeksi. Ystävyys myös auttaa yhteisen toiminnan aloittamista ja ylläpitämistä. (Koivula 2013, 33 - 35.)

Alle kouluikäisten lasten yhteisössä vapaan leikin tilanteissa lapset ovat aidoimmillaan ja yhteisö voi muuttua nopeasti leikin vaihtuessa. Vapaassa leikissä lapset muodostavat yhteisönsä itse, mutta aikuisten roolia yhteisössä ei kuitenkaan voi kokonaan unohtaa. Esimerkiksi ristiriitatilanteissa tarvitaan aikuisen apua, joten aikuinen toimii taustavaikuttajana koko ajan lasten yhteisöissä. Lapset ilmaisevat yhteisöllisyyttä esimerkiksi me-puheena, joka kuvastaa tunnetta yhteenkuuluvuudesta ja läheisyydestä. Yhteisen toiminnan merkitys on yhteisölle suuri ja se ilmenee yhteiseen toimintaan sitoutumisena. Lapset ovat kontaktissa molempiin sukupuoliin, mutta varsinaiseen leikkiin valikoituu pääsääntöisesti samaa sukupuolta olevat lapset. Muita perusteita lasten yhteisöjen muodostukselle ovat muun muassa tunteisiin liittyvät syyt, vakiintuneet ihmissuhteet, leikin moninaisuus tai yksin jäämisen pelko. Lapsella tulisi olla mahdollisuus vaikuttaa oman pieniyhteisönsä valitsemiseen ja muodostamiseen yhteisön sisällä. Jokaiselle lapselle tulisi mahdollistaa kokemus, jossa lapsi itse saa vaikuttaa yhteisöönsä, sen muodostamiseen ja saa tunteen siihen kuulumisesta. (Marjanen, Ahonen & Mojoinen 2013, 56 - 57.)

6.2 Lasten osallisuus ja toimijuus

Osallisuus on abstrakti, monitieteinen ja moniulotteinen käsite, jonka määrittely on osoittautunut vaikeaksi ja hankalasti konkretisoitavaksi, eikä sille ole laajasta käytöstä huolimatta muodostunut yhtenäistä määritelmää. Erityisesti käsitteitä osallistuminen, voimaantumisen ja minä-pystyvyys käytetään tarkoittaen osallisuuden kanssa samaa asiaa, osallisuuden osatekijöitä, osallisuuden edellytyksiä tai seurauksia. (Vuorenmaa 2016, 19 – 20.)

Osallisuuden yhteydessä käytetään myös termiä osallistaminen. Osallistamisella tarkoitetaan sitä, että ihmisiin kohdistetaan toimia, joilla heitä yritetään ohjata osallisiksi. Osallisuus puolestaan perustuu vapaaehtoisuuteen ja aitoon, ihmisten väliseen dialogiin. (Turja 2017, 44.)

Osallisena yhteiskunnassa oleminen tarkoittaa mahdollisuutta terveyteen, koulutukseen, työpaikkaan, toimeentuloon, asuntoon ja sosiaalisiin suhteisiin. Kansallisesti jokaisella on oikeus tasavertaisena osallistua ja vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja yhteiskunnan kehitykseen. Ihmisen aktiivisuuteen osallistua vaikuttavat hänen elämänkulkunsa ja elämäntilanteensa. Ihmisen sosiaaliset verkostot ja osallisuuden kokeminen toimivat suojaavina tekijöinä hyvinvointivajeita ja syrjäytymistä vastaan. (THL 2018b.)

Suomen hallituksen ja Euroopan unionin tavoitteissa osallisuus on nostettu yhdeksi keskeiseksi keinoksi köyhyyden torjumiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Eriarvoisuutta vähennetään myös osallisuutta edistämällä. Yleensä osallisuus ymmärretään tunteena, joka syntyy, kun ihminen on osallisena jossakin yhteisössä esimerkiksi opiskelun, työn, harrastus- tai järjestötoiminnan kautta. Osallisuus ilmenee yhteisöissä jäsenten arvostuksena, tasavertaisuutena ja luottamuksena, sekä mahdollisuutena vaikuttaa omassa yhteisössä. (THL 2018b.)

Lasten yhteiskunnallinen osallisuus ja toimijuus ovat tulleet osaksi laajempaa kansainvälistä lasten oikeuksia ja erityisasemaa vahvistavaa keskustelua, jossa keskeinen rooli on Unicefin YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksella. Lasten mukanaolon lisäämisen vaatimukset ovat lisääntyneet ja niiden avulla lasten mahdollisuuksia vaikuttaa heitä koskeviin asioihin pyritään parantamaan. Kysymyksenä kuitenkin on, miten saataisiin aiempaa useampi lapsi innostumaan edustuksellisesta osallistumisesta tai miten on mahdollista tukea niiden lasten osallistumista, jotka eivät ole mukana edustuksellisissa rakenteissa. Jotta lapsen oikeus osallisuuteen toteutuisi, on YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen pohjalta kasattu useita kasvatustyötä ohjaavia asiakirjoja, kuten esimerkiksi Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Lasten osallisuuden toteutuminen on näin tuotu käytännön tasolle, josta sitä on helpompi ottaa mukaan lapsen arjen toimintoihin. (Korppi & Latvala 2010, 8 - 9.)

Lasten osallistuminen on järjestetty erilaisilla tavoilla ja monenlaisia kanavia pitkin. Tämä antaa osaltaan kuvan siitä maailmasta, jossa lasten osallisuutta ja toimijuutta pyritään vahvistamaan. Järjestelmät näyttävät millaisen jalansijan osallisuuden ja toimijuuden tukemisen kanavat ovat yhteiskunnassa saaneet ja samalla ne lisäävät aikuisten mahdollisuuksia saada tietää, millaisia asioita lasten mielestä tulisi huomioida. Tavoitteena on erilaisten mukanaolon tapojen, kokemusten ja tekemisen tarjoamisen tai taitojen opettami-

sen kautta luoda lapsille tunne kuulumisesta. Lasten toivotaan kokevan kokonaisuudessaan yhteiskunnan itselleen tärkeäksi, jolloin kokemukset lapsille kuuluvista olemisen ja tekemisen paikoista vaikuttavat myös laajemmin yhteiskunnallisen osallisuuden kokemuksiin. Lasten mukanaolo ja sitouttaminen osaksi yhteiskunnallisia prosesseja vaatii lapsilta halua ja kykyä toimia ja aikuisilta ymmärrystä tapojen moninaisuudesta. Lasten mahdollisuuksia olla mukana sekä kokea itsensä tärkeäksi pyritään luomaan sekä hallinnossa, lainsäädännössä että käytännössä. (Stenvall 2018, 26 - 27.)

Nykyiset kasvatustieteelliset näkemykset korostavat lasten osallisuutta, aloitteellisuutta ja aktiivisuutta. Vaikka osallisuuden kulttuuri on varhaiskasvatuksen kentällä levinnyt viimeisen vuosikymmenen aikana, on lasten vaikutusmahdollisuudet omaan elämäänsä yhä rajalliset. Käytännössä toiminta perustuu aikuisten ennalta laatiin suunnitelmiin ja lapset voivat vaikuttaa toimintaan vain hetkittäin. Parhaiten lapset voivat vaikuttaa henkilökohtaisiin asioihinsa ja leikkiin. (Turja 2017, 38, 43.)

Päiväkodit ovat tärkeimpiä lasten toimijuuden kenttiä ja osallisuuden toteuttamisen vaikuttajia (Korppi & Latvala 2010, 5). Varhaiskasvatuksessa tuetaan lapsen kehittyviä osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä kannustetaan lasta oma-aloitteisuuteen. Osallistuminen ja vaikuttaminen edellyttävät yksilöltä halua ja taitoa osallistua yhteisön toimintaan sekä luottamusta omiin vaikutusmahdollisuuksiin. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja vahvistetaan kohtaamalla lapsi arvostavasti, kuuntelemalla lasten ajatuksia ja vastaamalla lasten aloitteisiin. Lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin yhdessä henkilökunnan kanssa oppien samalla vuorovaikutustaitoja sekä yhteisten sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä. Aikuisten tehtävä on huolehtia siitä, että jokainen lapsi voi osallistua ja vaikuttaa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 26 - 27.)

Toimijuus saa vahvaa tukea Lapsen oikeuksien periaatteista, erityisesti lapsen osallisuutta painottavasta näkökulmasta. Leonard (2016) ja Wynes (2015) määrittävät yksilön toimijuuden viitaten tämän valmiuksiin, itsenäisyyteen ja aktiivisuuteen osallistua sosiaalisissa yhteisöissä. Toimijuutta on, kun toimijat saavat tekemisillään aikaan muutoksia ja seuraamuksia. Määrittelyyn liitetään myös tavoitteellisuus ja pyrkimys tiettyihin päämääriin sekä kyky tunnistaa ympäristön omalle toiminnalle luomia mahdollisuuksia. Lasten toimijuuden määrittelyssä helposti kyseenalaistuu Mayallin (2002) mukaan lasten tavoitteellisuus ja omien aikomusten tunnistaminen ja nimeäminen. Lasten kielelliset ja kognitiiviset taidot eivät mahdollista toiminnan syy-seuraus suhteiden sanallistamista ja arviointia. Lasten toimijuutta onkin käsiteltävä lasten toiminnan tuloksista käsin. Valta ja valtasuhteet erottavat

lapset ja aikuiset toimijoina. Aikuisten valta lapsia kohtaan on perustavanlaatuista, yleisesti ottaen lapsilla on vähemmän valtaa, eivätkä he voi toimia samalla tavalla kuin aikuiset. Lasten ja aikuisten väliset suhteet ovat monella tavalla merkittäviä lasten toimijuuden ja toteutumisen ja toisaalta estymisen kannalta, sillä aikuisten vallalla on merkitystä, miten ja millaisin seurauksin lasten osallistuminen voi toteutua. (Turja & Vuorisalo 2017, 42 - 43.)

7 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

7.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

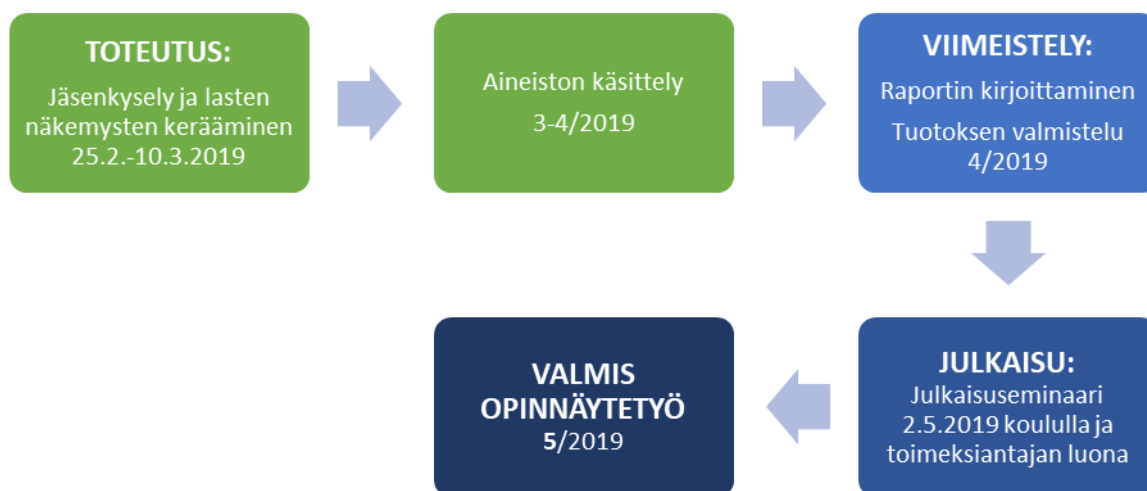
Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö, mutta se sisältää myös tutkimuksellisen opinnäytetyön elementtejä. Salosen (2013, 5 - 6) mukaan toiminnallisella opinnäytetyöllä ja tutkimuksellisella opinnäytetyöllä on eroavaisuuksia, mutta toisaalta myös samankaltaisuuksia. Kummassakin on tietoperusta, toimijat, menetelmät, materiaalit ja aineistot sekä tuotos tai tulos. Työt myös etenevät melko samanlailla aina aiheen valinnasta lopullisen tuotoksen arviointiin. Tärkein ero toiminnallisen ja tutkimuksellisen opinnäytetyön välillä on se, että toiminnallisessa opinnäytetyössä tehdään tuotos, esimerkiksi opas tai esite, kun taas tutkimuksellisen opinnäytetyön tuloksena syntyy uutta tietoa. Myös työskentelytavoissa on eroja; toiminnalliseen opinnäytetyöhön liittyy toimijoita, joiden kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä, tutkimuksellisessa opinnäytetyössä opinnäytetyön tekijä työskentelee melko yksin.

Opinnäytetyöprosessi käynnistyi marraskuussa 2018. Toimeksiantaja, Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n, löytyi Lahden ammattikorkeakoulun Reppu-sivuilla olevan ilmoituksen kautta. Yhdistys tarjosi opinnäytetyön aiheita esimerkiksi nettisivujen, markkinoinnin tai toiminnan suunnittelun parissa. Tammikuussa 2019 päädyttiin siihen, että yhdistykselle tehdään jäsenkysely. Keskustelussa toimeksiantajan kanssa ilmeni, ettei yhdistykselle ollut koskaan tehty jäsenkyselyä, eikä jäsenistön tyytyväisyyttä ja toiveita yhdistyksen toimintaan ollut kartoitettu. Opinnäytetyön tekijöille oli tärkeää, että toimeksiantaja saa konkreettista hyötyä opinnäytetyöstä.

Kun opinnäytetyön aihe oli päätetty ja rajattu, aloitettiin teorian tiedon etsiminen. Tietoa haettiin perehtymällä kirjallisuuteen, tutkimuksiin ja nettilähteisiin. Tiedonhakuun saatiin ohjausta tiedonhankintaklinikalta. Tiedonhakuun käytettiin Masto Finna ja Google Scholar – tietokantoja. Opinnäytetyön ryhmäohjauksissa käytiin säännöllisesti tammikuusta 2019 alkaen. Ohjauksissa saatiin palautetta ohjaavalta opettajalta, vertaisarvioijilta ja muilta ryhmäohjauksessa mukana olleilta opiskelijoilta.

Jäsenkysely päädyttiin toteuttamaan Webropol-kyselytyökalulla. Kysely testattiin hallituksen jäsenillä edeltävästi. Testauksen ja tarvittavien korjausten jälkeen toimeksiantaja välitti kyselyn (liite 1) jäsenille vastattavaksi, vastausaikaa varattiin kaksi viikkoa, 25.2.-10.3.2019. Saman verran vastausaikaa oli varattu myös lasten mielipiteiden ja toiveiden keräämiselle Olohuone-toiminnasta. Kyselyä mainostettiin yhdistyksen Facebook-sivuilla ja Olohuone-kokoontumisissa. Lisäksi toimeksiantaja muistutti jäsenistöä kyselyyn vastaamisesta. Muistutusten ansiosta saatiin muutama vastaus lisää.

Kun kyselyn vastaukset ja lasten tuotokset oli saatu, aloitettiin aineiston käsittely. Kyselyllä kerätyn aineiston perusteella muodostettiin ehdotuksia yhdistykselle toiminnan kehittämiseksi. Lasten osallisuuden lisäämiseksi laadittiin vuosikello lasten Olohuone-toiminnalle. Huhtikuussa viimeisteltiin opinnäytetyön raporttia ja käytiin kielenohjauksessa. Opinnäytetyö esitettiin toimeksiantajan tiloissa yhdistyksen Olohuone-kokoontumisen yhteydessä 2.5.2019, sekä samana päivänä myös opinnäytetyön ryhmäohjauksessa. Seuraavassa kuviossa (kuvio 1) havainnollistetaan opinnäytetyöprosessin eteneminen.

Kuvio 1. Opinnäytetyöprosessi

7.2 Aineistonkeruumenetelmät

Jäsenkysely

Toiminnallisessa opinnäytetyössä käytettiin aineistonkeruumenetelmänä kyselyä. Menetelmä sopii käytettäväksi sekä laadullisessa (kvalitatiivisessa) että määrällisessä (kvantitatiivisessa) tutkimuksessa. Kyselyn etuna pidetään sitä, että tietoa voidaan kerätä usealta henkilöltä ja kysyä useita asioita. Näin on mahdollista kerätä laaja tutkimusaineisto. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 191, 195.)

Kysely on tehokas menetelmä, joka säästää tutkijalta aikaa ja vaivaa. Yksi kyselytutkimuksen heikkouksista on se, että toimivan kyselylomakkeen laatiminen on haasteellista; se vie paljon aikaa ja vaatii tutkijalta monenlaista tietoa ja taitoa. (Hirsjärvi ym. 2009, 195.)

Kummallakaan opinnäytetyön tekijöistä ei ollut edeltävää kokemusta kyselyn laatimisesta, joten kysymysten suunnitteluun ja kyselylomakkeen muotoiluun varattiin reilusti aikaa.

Kysymykset voidaan muotoilla monella tavalla. Avoimessa kysymyksessä esitetään vain kysymys ja vastausta varten on jätetty tyhjää tilaa. Monivalintakysymyksessä on annettu valmiit vastausvaihtoehdot, joista vastaaja valitsee sopivimman. Kysymykset on voitu muotoilla väittämiksi, ja vastaaja valitsee, kuinka voimakkaasti on samaa tai eri mieltä kuin esitetty väittämä. Tällaisissa asteikoihin eli skaaloihin perustuissa kysymyksissä käytetään tavallisesti 5-7-portaista asteikkoa, esimerkiksi Likertin asteikkoa. (Hirsjärvi ym. 2009, 198 - 200.) Jäsenkyselyssä käytettiin kaikkia edellä mainittuja kysymystyyppejä mahdollisimman kattavan kuvan saamiseksi tutkittavasta asiasta.

Selkälän (2013, 105, 112 - 113, 116 - 118) mukaan verkkokyselyt ovat yleistyneet tutkimuksen tiedonkeruumenetelmänä. Suurin osa internetin kautta toimivista verkkokyselyistä ovat kaupallisten yritysten tarjoamia sovelluksia, kuten Webropol. Verkkokysely sisältää paperikyselyä laajemmat mahdollisuudet erilaisten visuaalisten ja interaktiivisten ominaisuuksien soveltamisen. Webropol on Suomessa laajasti käytössä oleva sovellus. Webropol soveltaa avointa yhdelle selattavalle web-aukeamalle sijoitettavaa kyselyä tai mahdollisuus on myös eristää kysymykset toisistaan. Kyselyssä vastaaja pääsee vertaamaan kysymyksiä ja niihin antamia vastauksia. Käyttöliittymässä onnistuu sekä kyselyn johdonmukaisuuden säilyttäminen, että yksittäisten kysymysten merkityksen korostaminen niiden sisällöllisen suunnittelun avulla. Kyselyä tehtäessä onkin otettava huomioon lomakesuunnittelun periaatteita kuten kysymysten sisällöllisten viittaussuhteiden yksiselitteisyys, kysymysten sisällöllisen päällekkäisyyden välttäminen ja kysymysten ryhmittely mielekkäiksi kokonaisuuksiksi esimerkiksi kysymyspatteriston avulla. Lisäksi on muistettava kysymysten visuaaliset ominaisuudet.

Aineisto päädyttiin keräämään Webropol -kyselytyökalulla sen nopeuden ja tehokkuuden vuoksi. Verrattuna paperikyselyyn, myös aineiston analysointi helpottuu, sillä kerättyä aineistoa ei tarvitse erikseen syöttää mihinkään, vaan ohjelma käsittelee aineistoa tekijän haluamalla tavalla. Myös kyselyn levittäminen on helppoa eikä siitä synny kustannuksia. Valmis Webropol -kyselylinkki lähetettiin yhdistyksen puheenjohtajalle ja jäsensihteerille, jotka hoitivat kyselyn levityksen sähköpostitse. Kysely lähetettiin kaikille Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n jäsenrekisterissä oleville jäsenille.

Lasten ajatusten selvittäminen

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, mitä mieltä lapset olivat Olohuone-toiminnasta ja miten he sitä lapsinäkökulmasta kehittäisivät. Lasten mielipiteet päädyttiin keräämään piirustus- ja kirjoitustehtävällä. Koska opinnäytetyön tekijät eivät itse osallistuneet Olohuone-

kokoontumisiin kaikkina kertoina, ohjeistettiin MLL:n ohjaaja työskentelemään lasten kanssa ja keräämään valmiit lasten piirrokset ja kirjoitukset. Roos:n (2016, 28) mukaan lasten piirustukset ovat arvokkaita kuvauksia lasten tavasta nähdä ja kokea. Piirtäminen on lapsille luonteva tapa kertoa itsestään, kokemuksistaan ja ympäröivästä maailmasta. Jos lapsen on vaikea sanoittaa asiaa tai puhumiseen liittyy muuta vaikeutta, piirtäminen voi antaa asialle muodon. Piirtäessään lapsella on myös aikaa ajatella ja täydentää tarvittaessa kuvaa. Kun kerronta tapahtuu piirtämällä, rajoitteena ei ole lapsen kirjoitus tai lukutaito tai puhuttu kieli tai käytetty sanasto.

Lapsen mieltymykset itseilmaisussa, mielikuvitus, piirustustaito, itsekriittisyys tai sitoutuneisuus ja kiinnostus piirtämistä kohtaan vaikuttavat lopputulokseen. On myös muistettava, ettei kaikki lapset pidä piirtämisestä, heidän piirroksensa eivät siis kerro kaikkea tai ole koko totuus. Lasten piirroksia kuulemisen menetelmänä käytettäessä olennaista on se, mitä ja miten lapsia pyydetään piirtämään. Lasten piirustuksiin sisältyy merkityksiä, ne eivät ole pelkästään esittäviä. Uutta ulottuvuutta avaa lapsen piirrokseen piirtämisen aikana tai sen jälkeen tapahtuva kuvaan liittyvä kerronta. (Roos 2016, 29.)

7.3 Aineiston käsittely

Toiminnallisessa opinnäytetyössä käytettiin aineistonkeruumenetelmänä kyselyä. Kysely sisälsi sekä avoimia, että strukturoituja kysymyksiä. Kerätyn aineiston analysoimiseen käytettiin sekä laadullisen että määrällisen tutkimuksen tulosten analysoinnissa käytettäviä menetelmiä. Salosen (2013, 24 - 25) mukaan toiminnallisessa opinnäytetyössä ja tutkimuksellisessa opinnäytetyössä tuotettujen materiaalien ja aineistojen käsittelytavat ovat pääpiirteittäin samanlaisia. Toiminnallisen opinnäytetyön raportissa aineistojen ja materiaalien käsittely- ja analyysitapoja ei tarvitse kuvata yhtä perusteellisesti, kuin tutkimuksellisessa opinnäytetyössä. Kuitenkin analyysitavat tulee esitellä riittävän huolellisesti ja tarkasti metodikirjallisuutta käyttäen. Esimerkiksi kyselyllä kerätystä aineistosta ei kvantitatiivisen tutkimuksen tavoin haeta syy-seuraussuhteita tilastollisin menetelmin, vaan frekvenssit ja prosentit riittävät. Saatua aineistoa kuvaillaan ja vertaillaan.

Jäsenkyselyn strukturoitujen kysymysten vastaukset esitetään raportissa pääosin numeerisesti. Jäsenkyselyn tulosten esittämisessä käytetään myös erilaisia kuvioita, esimerkiksi piirakkakuvioita ja pylväsdiagrammeja. Hirsjärven ym. (2009, 322) mukaan tekstin luettavuutta ja ymmärrettävyyttä voidaan parantaa taulukoita ja kuvioita käyttämällä.

Aineiston analyysilla tarkoitetaan empiirisen tutkimuksen yhteydessä muun muassa aineiston huolellista lukemista, tekstimateriaalin järjestelyä, sisällön ja/tai rakenteiden eritte-

lyä, jäsentämistä ja pohtimista. Aineistoa voidaan luokitella esimerkiksi eri aiheiden ja teemojen perusteella. Ajatuksena on muodostaa kuva kerätystä aineistosta, esimerkiksi tarkastelemalla tutkimusongelmien kannalta keskeisten asioiden esiintymistä tekstimateriaaleissa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006a.)

Aineiston käsittelyä helpottaa koodaaminen. Sillä tarkoitetaan aineistoon tehtyjä jäsenteleviä merkintöjä, esimerkiksi eri värein tehtyjä alleviivauksia. Merkitsemällä samoin "koodein" tekstikohdat, joissa puhutaan samoista tai samankaltaisista asioista, aineiston käsittely helpottuu. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006b.) Jäsenkyselyn avoimia kysymyksiä käsiteltiin siten, että vastaukset tulostettiin kysymys kerrallaan, ne luettiin läpi ja niistä etsittiin samankaltaisuuksia. Esimerkiksi kysymykseen Miten kehittäisit Olohuonekokoontumisten sisältöä lapsille, saatiin seuraavia vastauksia:

Toiminnassa pitäisi jakaa lapset iän mukaan, jolloin ei olisi pettymys pienemmille kun isommat saa palkinnot.

Eri ikäisille lapsille omat toiminnot

Lapsille selkeää ohjelmaa huomioiden eri ikäiset esim. Joka olohuoneessa eri teema, jolloin vanhempi lapsikin helpompi houkutella mukaan jos tietää että mielenkiintoista tekemistä luvassa esim. Halloween jne..

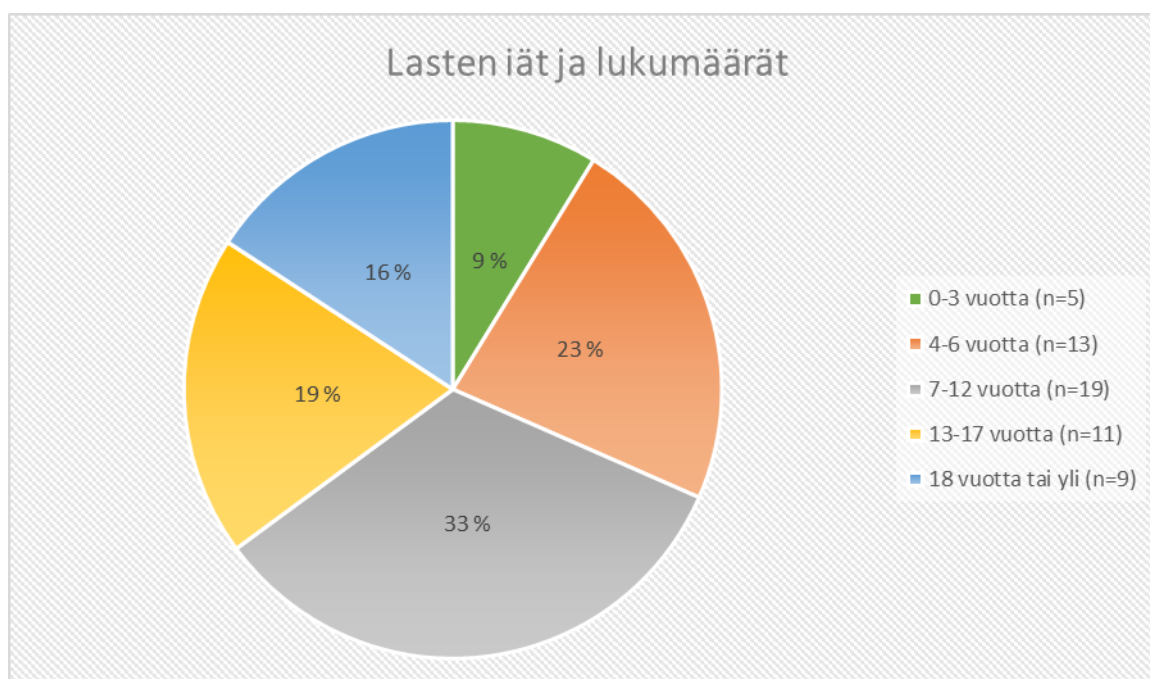
Kaikista edellä esitetystä vastauksista nousee esiin, että vastanneiden mielestä vastanneiden ikärakenteen huomioiminen toiminnassa on tärkeää. Saman kysymyksen vastauksista muodostui lisäksi kaksi muutakin selvää kokonaisuutta, jotka lopulta ilmaisimme raportissa prosentteina.

8 TULOKSET

Taustatietoa jäsenistä

Jäsenkysely lähetettiin 71 Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n jäsenelle. Vastauksia saatiin 29 kappaletta. Vastanneista 97 % oli naisia ja 3 % miehiä. Suurin osa, 59 % vastaajista, oli iältään 40-49-vuotiaita. 28 % vastaajista oli 30-39-vuotiaita. 20-29-vuotiaita oli 3 % vastaajista ja yli 50-vuotiaita 10 % vastaajista. 69 % vastaajista oli työelämässä, joko osa- tai kokoaikatyössä, 7 % vastaajista oli työttömänä ja opiskelijoita oli 14 %. Loput vastanneet olivat sairauslomalla, osakuntoutustuella tai eläkkeellä. Kaikilla vastanneista oli tutkinto. Vastaajista 55 % oli suorittanut joko alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon. Ammattitutkinnon suorittaneita oli 31 % vastanneista.

Suurimmalla osalla vastanneista (52 %) oli yksi lapsi. Perheitä, joissa oli kaksi lasta, oli toiseksi eniten, 24 %. Lapsia vastanneilla oli yhteensä 57. Lapsista 32 % oli iältään alle 7-vuotiaita ja 33 % oli 7-12-vuotiaita (kuvio 2). Vastanneiden alle kouluikäisistä lapsista 81 % oli varhaiskasvatuksen piirissä.

Kuvio 2. Lasten iät ja lukumäärät

Vastanneista 27 % oli ollut Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n jäsenenä alle vuoden. 45 % vastanneista oli ollut yhdistyksen jäsenenä yhdestä viiteen vuotta. Kuudesta yhdeksään vuotta yhdistyksen jäsenenä oli ollut 28 % vastanneista. Suurin osa, 59 % vastanneista, oli kuullut yhdistyksen toiminnasta internetistä. 38 % vastanneista oli kuullut yhdistyksen toiminnasta ystäviltä, tuttavilta tai sukulaisilta.

Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n jäseneksi vastanneet olivat liittyneet erisyistä. Asiaa kysyttiin avoimella kysymyksellä, joka oli pakollinen. Vertaistuki mainittiin 17 vastauksessa. 17 mainintaa sai myös yhdistyksen järjestämä erilainen toiminta. Kuudessa vastauksessa mainittiin myös yhdistyksen kautta saadut edut ja neuvonta.

Kaipasin vertaistukea ja jotain kivaa tekemistä.

Saa tietoa etuuksista, tapahtumista ja voi kysyä neuvoa ongelmatilanteissa.

Myös odotukset yhdistyksen jäsenyydestä liittyivät vertaistuen saamiseen ja yhdistyksen järjestämään toimintaan.

Että tapaisin muita samassa elämäntilanteessa olevia ihmisiä. Että pääsisin osallistumaan erilaisiin toimintoihin, joihin en muuten osallistuisi.

Edullinen lapsiystävällinen virkistystoiminta, vertaistuki.

Vastanneista suurin osa oli osallistunut yhdistyksen järjestämään toimintaan, josta suosituimpia olivat erilaiset retket 76 %, Olohuone-kokoontumiset 59 % ja leirit toiminta 59 %. Vastanneista 14 % ei ollut osallistunut järjestettyyn toimintaan lainkaan. Yhdistyksen järjestämään toimintaan osallistui 45 % vastanneista aina, kun on mahdollista. 55 % vastanneista ilmoitti osallistuvansa järjestettyyn toimintaan satunnaisesti. Jäsenyyteen kuuluvia etuja, esimerkiksi liiton tarjoamaa asianajajapäivystyksen neuvonta-apua tai tuettuja lomia, oli hyödyntänyt 59 % vastanneista. 41 % vastanneista ei ollut käyttänyt palveluita.

Olohuone-toiminta

Olohuone-toiminnan merkityksellisyyttä arvioitiin kahdeksalla väittämällä. Vastausvaihtoehdot olivat samaa mieltä, eri mieltä ja en osaa sanoa. Vastanneista lähes 69 % piti vertaistukea merkityksellisenä. Kokemusten ja neuvojen jakamista sekä lasten viihtymistä piti merkityksellisenä lähes 69 % vastanneista (kuvio 3).

16. Mikä Olohuone-toiminnassa on sinulle merkityksellistä?

	Samaa mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa	Yhteensä
Ajanvietto mahdollisuus	16	1	12	29
	55,17%	3,45%	41,38%	
Vertaistuki	20	0	9	29
	68,97%	0%	31,03%	
Kokemusten ja neuvojen jakaminen	20	1	8	29
	68,96%	3,45%	27,59%	
Uusiin ihmisiin tutustuminen	19	0	10	29
	65,52%	0%	34,48%	
Aikuisten seura	18	2	9	29
	62,07%	6,9%	31,03%	
Lasten viihtyminen	20	0	9	29
	68,97%	0%	31,03%	
Viihtyisät ja toimivat tilat	17	1	11	29
	58,62%	3,45%	37,93%	
Iltapala	13	2	14	29
	44,83%	6,9%	48,27%	

Kuvio 3. Olohuone-toiminnan merkityksellisyys

Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n jäsenten tyytyväisyyttä Olohuone-toimintaan arvioitiin yhdeksällä väittämällä. 72 % vastanneista piti tiloja sopivina Olohuone-kokoontumisille. Kokoontumisten tunnelman arvioi miellyttäväksi 41 % vastanneista. 59 % vastanneista oli sitä mieltä, että Olohuone-kokoontumisiin on vaivatonta saapua (etäisyys/kulkuyhteydet) ja että kokoontumisia järjestetään tarpeeksi usein (kuvio 4).

17. Oletko tyytyväinen Olohuone-toimintaan?

Vastaajien määrä: 29

	Samaa mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa	Yhteensä
Olohuone -kokoontumisten ajankohta on minulle sopiva	12	5	12	29
	41,38%	17,24%	41,38%	
Olohuone-kokoontumisia järjestetään mielestäni tarpeeksi usein	17	2	10	29
	58,62%	6,9%	34,48%	
Olohuone-kokoontumisiin on tarpeeksi vaivatonta tulla (etäisyys/kulkuyhteydet)	17	2	10	29
	58,62%	6,9%	34,48%	
Tilat ovat mielestäni sopivia toiminnan järjestämiseen	21	0	8	29
	72,41%	0%	27,59%	
Koen, että Olohuone-kokoontumisissa on sopiva määrä osallistujia	12	0	17	29
	41,38%	0%	58,62%	
Tunnelma Olohuone-kokoontumisissa on miellyttävä	12	2	15	29
	41,38%	6,9%	51,72%	
Saan muilta yhdistyksen jäseniltä tarvittaessa tukea ja neuvoja	13	1	15	29
	44,83%	3,45%	51,72%	
Suositteaisin Olohuone-kokoontumisia muille yksinhuoltajille	17	1	11	29
	58,62%	3,45%	37,93%	
Olen saanut uusia ystäviä Olohuone-kokoontumisten kautta	10	4	15	29
	34,48%	13,79%	51,73%	

Kuvio 4. Tyytyväisyys Olohuone-toimintaan

Vastanneet kuvasivat avoimeen tekstikenttään, miten he kehittäisivät Olohuone-kokoontumisten sisältöä aikuisille. 41 % vastanneista ei osannut sanoa, miten kehittäisi kokoontumisten sisältöä, heistä osa ei ollut vielä osallistunut toimintaan. Toiminnan kehittämisessä esiin nousi toive aikuisten omasta hetkestä ja mahdollisuus jutusteluun ilman lapsia Olohuone-kokoontumisessa.

Aikuisille rauhallista rentoutumista ja rupattelua, jota lapset eivät jatkuvasti keskeytä.

Lisäksi toivottiin hemmottelu- ja teemailtoja, sekä ammattilaisten puheenvuoroja. Vastanneista kaksi ilmaisi tyytymättömyyttään toimintaan.

Ammattilaisten infoja esim. lastenvalvoja, sosiaalityöntekijä paikalle vastailemaan asioihin mitä me yksinhuoltajat joudumme mietiskelemään.

Muutaman tapaamiskerran perusteella tapaamisissa tuntuu olevan oma vakiporukka, jotka tuntevat toisensa hyvin. Ulkopuolisena on ehkä vähän vaikea liittyä keskusteluun mukaan. Myös lapsenhoitajan mukana olo selvisi minulle vasta toisen kerran loppupuolella.

Lapset Olohuone-toiminnassa

Vastanneiden käsityksiä lasten huomioimisesta olohuone toiminnassa arvioitiin kahdeksan väittämän kautta. Vastanneista 59 % piti kokoontumisen ajankohtaa lapsille sopivana ja 69 % piti tiloja soveltuvina lapsille (kuvio 5).

19. Miten lapset on huomioitu Olohuone-toiminnassa?

Vastaaajien määrä: 29

	Samaa mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa	Yhteensä
Olohuone-kokoontumisten ajankohta on lapsille sopiva	17 58,62%	1 3,45%	11 37,93%	29
Tilat soveltuvat hyvin lapsille	20 68,97%	0 0%	9 31,03%	29
Lapset on huomioitu toiminnassa ikätasoisesti	7 24,14%	5 17,24%	17 58,62%	29
Lapseni lähtevät Olohuone-kokoontumisiin mielellään	8 27,59%	3 10,34%	18 62,07%	29
Lapseni on tutustunut toisiin lapsiin Olohuone-kokoontumisissa	9 31,04%	5 17,24%	15 51,72%	29
Lapseni viihtyvät Olohuone-kokoontumisissa	9 31,03%	2 6,9%	18 62,07%	29
Lapseni mielipidettä toiminnan sisällöstä on kysytty	4 13,79%	9 31,04%	16 55,17%	29
Lapseni on voinut vaikuttaa toiminnan sisältöön	3 10,35%	10 34,48%	16 55,17%	29

Kuvio 5. Lasten huomiointi Olohuone-toiminnassa

Ajatuksia Olohuone-kokoontumisten sisällön kehittämiseksi lapsille kysyttiin avoimella kysymyksellä. Kysymys oli pakollinen. Olohuone-kokoontumisten sisällön kehittämisessä lapsille vastanneista 17 % koki tärkeäksi lasten ikärakenteen huomioon ottamisen. Ohjattua toimintaa esimerkiksi jonkin teeman kautta kehittäisi 21 % vastanneista. 45 % vastanneista ei osaa sanoa kuinka kehittäisi Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n toimintaa.

Lapsille selkeää ohjelmaa huomioiden eri ikäiset esim. Joka olohuoneessa eri teema, jolloin vanhempi lapsikin helpompi houkutella mukaan jos tietää että mielenkiintoista tekemistä luvassa esim. Halloween jne.

Lapsille ohjattua tekemistä ja toimintaa, joka rauhoittaisi hieman leikkiä. Myös vapaata olemista tietenkin.

Vastanneiden näkemyksiä yhdistyksen toiminnasta

Vastanneiden tyytyväisyyttä Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n tiedottamiseen kysyttiin neljällä väittämällä. Vastanneet olivat tyytyväisiä yhdistyksen tiedottamiseen. 83 % vastanneista oli sitä mieltä, että he saivat yhdistykseltä sopivasti tiedotteita ja postia. 93 % vastanneista koki, että yhdistyksen Facebook-sivuilta löytyy ajankohtaiset tiedot helposti. Myös jäsenkirjeen sisällön koki itselleen tarpeelliseksi 69 % vastanneista. Vastanneista 41 % vastasi seuraavansa liiton sivuja aktiivisesti, 34 % vastanneista ei seurannut liiton sivuja.

Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n toiminnasta koki olevansa riittävän tietoisia 79 % vastanneista, 17 % ei osannut sanoa ja 4 % koki, ettei ollut toiminnasta riittävän tietoinen. Vastanneista 52 % koki voivansa vaikuttaa Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n toimintaan. Vastanneista 7 % koki, ettei pysty vaikuttamaan toimintaan ja 41 % ei osannut ottaa asiaan kantaa.

Vastanneet toivoivat yhdistykseltä alle kouluikäisille lapsille ikätasoista, ohjattua ja ryhmäyttävää toimintaa. Lisäksi toivottiin yhdessä tekemistä, elämyksiä ja kulttuuria. Myös liikunta ja leiritoiminta mainittiin.

Teatteria ja ryhmäyttävää toimintaa, leirejä ja yhteisiä touhuja. Lasten ja aikuisten yhteisöstä kasvaa taas niitä uusia tukiverkkoja.

Kouluikäisille lapsille vastanneet toivoivat liikunnallista ja aktivoivaa puuhaa, retkiä ja leirejä.

Leirejä, aktiivista tekemistä, heureka retki, huvipuisto retki, kylpylä, laiva reissu.

Vastanneet kokivat hankalaksi pohtia nuorille sopivaa toimintaa. Nuorille toivottiin liikunta-painotteisia tapahtumia sekä kulttuuria. Nuorille toivottiin myös pelkästään nuorille suunnattua, omaa toimintaa, esimerkiksi omia Olohuone-kokoontumisia.

Nuoret ovat huonoja lähtemään mihinkään... Ehkä elokuva, trampoliiniparkki, laavu-retki, huvipuisto...

Vastanneet toivoivat aikuisille rentouttavaa ja virkistävää yhdessä tekemistä, esimerkiksi teatteria, saunailtoja, retkiä, ruokailuja. Myös koulutusta ja luentoja toivottiin. Useammassa vastauksessa mainittiin toive lastenhoidon järjestämisestä, jotta aikuisten oma tekeminen ja rentoutuminen mahdollistuisi.

Vertaista seuraa, ohjelmaa ilman lapsia ja rentoutumista

Aikuisille ja lapsille vastanneet toivoivat yhteiseksi tekemiseksi liikuntapainotteisia tapahtumia, retkiä luontoon tai perheystävällisiin kohteisiin.

Arkiruokien kokkauskursseja, pieniä reissuja esim kylpylään, huvipuistoihin yms.

Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n jäsenet eivät kyselyn perusteella olleet erityisen innokkaita osallistumaan yhdistyksen sellaiseen toimintaan, joka olisi vaatinut heiltä aktiivista toimintaa, esimerkiksi Olohuone-toiminnan suunnittelu tai järjestäminen, tai hallitustyöskentelyyn osallistuminen. Sen sijaan lähes 66 % vastanneista oli kiinnostunut osallistumaan esimerkiksi asiantuntija luennoille (kuvio 6).

25. Olisitko kiinnostunut osallistumaan

Vastaajien määrä: 29

	Kyllä	Ei	En osaa sanoa	Yhteensä
Koulutuksiin	9	8	12	29
	31,03%	27,59%	41,38%	
Asiantuntija luennoille	19	2	8	29
	65,52%	6,9%	27,58%	
Olohuone-toiminnan suunnitteluun	5	14	10	29
	17,24%	48,28%	34,48%	
Olohuone-toiminnan toteutukseen	8	14	7	29
	27,59%	48,27%	24,14%	
Muun virkistystoiminnan organisointiin	9	14	6	29
	31,03%	48,28%	20,69%	
Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n hallituksen toimintaan	8	12	9	29
	27,59%	41,38%	31,03%	
Muuun yhdistyksen toimintaan, mihin	2	9	18	29
	6,9%	31,03%	62,07%	

Kuvio 6. Vastanneiden kiinnostus yhdistyksen eri toimintamuotoihin

Vastanneista 97 % kertoi Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n jäsenyyden vastanneen odotuksiaan. Parannusehdotuksia, toiveita ja terveisiä yhdistyksen toiminnan kehittämiseksi saatiin 15 vastaajalta. Yhdistyksen toiminta sai jäseniltä kiitosta, mutta myös kehittämissuhteita esitettiin.

Kiitos kivoista tapahtumista. Ollaan perheenä oltu monissa tapahtumissa mukana, meille jäänyt mukavat muistot. Tuonut elämään iloa, kun on ollut niin rankka elämänvaihe.

Joskus tuntuu siltä, että aikuiset vain istuu omissa oloissa ne aremmat ei uskalla jutella tai tutustua.

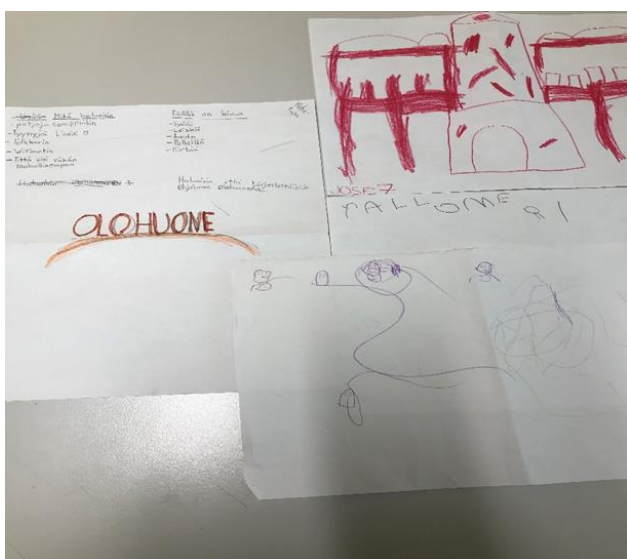
Suunnitelmallista ohjelmaa, johon olisi helppoa osallistua, lähiseudulla tapahtuvaa toimintaa, harrastusryhmää, ruoanlaittoa yhdessä, illanviettoa. Nettisivut.

Lasten näkemyksiä Olohuone-toiminnasta

Lasten mielipiteitä Olohuone-toiminnasta kerättiin piirustus- ja kirjoitustehtävällä. Vastauksia saatiin viisi kappaletta (kuva 3). Vain kaksi vastauksista sisälsi tekstiä. Vastanneiden mukaan Olohuone-toiminnassa oli kivaa syödä, leikkiä, juosta, pelleillä ja piirtää. Myös toiveita Olohuone-toiminnalle esitettiin.

”Haluaisin patjoja temppuihin, tyynyjä lisää, telkkarin, wifi-netin, että olisi vähän rauhallisempaa. Haluaisin että järjestettäisiin ohjelmaa Olohuoneessa.”

”Pallomeri”

Kuva 3. Lasten piirustuksia ja kirjoituksia Olohuone-toiminnasta

9 LAHDEN SEUDUN YHDEN VANHEMMAN PERHEET RY:N TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

9.1 Yhdistyksen toiminnan kehittäminen

Yhdistyksissä on usein vain vähän toimijoita, ja heidän aikansa menee perustoiminnan pyörittämiseen, ja toiminta toistuu samankaltaisena vuodesta toiseen (Halonen 2010, 18). Yhdistysten ja erityisesti ympäröivän yhteiskunnan kehittyessä yhdistyksissä keksitään uusia kehitystarpeita. Kun uudesta asiasta päätetään, on tyypillistä, että hallituksen ja jäsenistön piiristä tiedustellaan ensi, onko jollain aikaa ja halua asiaan, ja vasta tämän jälkeen mietitään, onko tällä osaamista asian tekemiseen. Usein yhdistyksissä tyydytään vain lähimmän sisäpiirin osaamisen hyödyntämiseen, kun hieman laajemmalta kysyttäessä voitaisiin saada hyvinkin innokkaita ja osaavia tekijöitä mukaan. (Myllymäki & Hinkka 2016, 67 - 77.) Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:ssä toiminnan järjestäminen on ollut muutaman aktiivisen yhdistyksen hallituksen jäsenen vastuulla. Jotta toimintaa voitaisiin kehittää, tulisi mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen saada uusia aktiivisia jäseniä. Jäsenkyselyyn vastanneista lähes 50 % ilmoitti, ettei ole kiinnostunut osallistumaan Olohuone-toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen tai muun virkistystoiminnan organisointiin.

Yhdistyksillä on sisäinen toimintavapaus. Yhdistyksen jäsenet voivat vapaasti suunnitella ja järjestää toimintaa. Toiminnan tulee tukea yhdistyksen säännöissä mainitun perustehtävän toteutumista. Hyvin toimivissa yhdistyksissä ollaan aidosti kiinnostuneita jäsenten toiveista ja tarpeista. Toiminnan suunnittelu auttaa edistämään perustehtävän toteuttamista ja näkemään, mihin ja minkä verran yhdistys tarvitsee taloudellisia ja muita resursseja. Suunnittelu antaa jäsenille mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa. Etukäteen laadittu suunnitelma motivoi ja innostaa tekijöitä, ja näin he voivat suunnitella, missä toiminnassa he haluavat olla mukana ja miten heidän osaamisensa saadaan yhdistyksen käyttöön. Hyvä suunnitelma auttaa yhdistystä kehittymään ja arvioimaan omaa toimintaansa. (Rosenberg ym. 2018, 17, 19.)

Kunnollinen suunnitelma on siis hyvän yhdistystoiminnan perusta. Toiminnan suunnittelussa vastataan esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin:

- Miten yhdistys edistää perustehtäväänsä?
- Mitkä ovat toiminnan tavoitteet ja miten ne saavutetaan?
- Miten vastualueet jaetaan ja aikataulutetaan?
- Mitkä ovat käytettävissä olevat resurssit ja miten suunnitelman toteutumista arvioidaan?

(Rosengren ym. 2018, 19.) Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n toiminnan suunnittelussa keskeisessä asemassa ovat sääntömääräiset kevät- ja syyskokoukset. Lisäksi toimintakauden aikana pidetään hallituksen kokouksia. Rosengrenin ym. (2018, 36) mukaan kokous on demokraattinen tilaisuus, jossa yhdistyksen toiminnasta keskustellaan ja tehdään päätöksiä toiminnan kehittämiseksi. Kokouksessa osallistujat voivat vapaasti ilmaista mielipiteensä ja jokaisen ääni on yhtä tärkeä. Tarkoituksena on turvata kaikille samanlaiset oikeudet osallistua ja vaikuttaa.

Ihmisiä on helpompi saada mukaan toimintaan, joka on suunniteltu heidän - ei yhdistyksen - lähtökohdista käsin. Kun tehtävät on selkeästi suunniteltu, ohjeistettu, aikataulutettu ja ohjattu, mahdollistaa se sekä vanhoille että uudemmille aktiiveille helpomman tavan tarttua yhdistyksen toimintaan. Tämä myös tehostaa yhdistyksen toimintaa ja antaa useammalle toimijalle mahdollisuuden osallistua. Usein alkuun pääsee yhdistyksen hallituksen jäsenten vastuualueiden määrittelyllä. Kun tehtävät on järkevästi jaettu, ei asiat kaadu epämääräisesti joko kaikkien, tai sitten vain puheenjohtajan tehtäväksi, jolloin asiat saattavat jäädä jopa kokonaan tekemättä. Hallituksessa onkin hyvä määritellä kuinka paljon hallitustyöskentely vie aikaa ja mitä hallituksen jäseneltä odotetaan. Jokaisesta hallituksesta tulisi löytyä sihteeri, taloudenhoitaja ja jäsenvastaava, jonka tehtävä on uusien jäsenten vastaanottaminen ja jäsenhankinta. Tiedottajan tehtävänä yhdistyksessä on vastata sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä. Tapahtumavastaavan rooli yhdistyksessä on koordinoida erilaisia tapahtumia. Kun vastuut on jaettu yhdistyksessä useammalle tekijälle ja toiminnassa mukana olevien aktiivien aika käytetään suunnitellusti ja tehokkaasti, on pidemmän päälle vaivattomampaa toimia ja tehdä enemmän paremmin. (Halonen 2010, 9 – 11.)

Yhdistysten toimintaan sitoutuneiden ja pitkään mukana olleilta aktiivitoimijoilta saattaa unohtua, ettei uusi jäsen olekaan heti valmis uhraamaan koko elämänsä tai kaikkea vapaa-aikaansa yhdistykselle, johon on liittynyt. Vaikka moni kannattaisi yhdistyksen asiaa, vain harva on valmis kannattamaan sitä kuitenkaan palkatta määräänsä enempiä. Yhdistyksissä tapahtuisi todennäköisesti paljon enemmän, jos useampi aktiivi voisi osallistua yhdistyksen toimintaa pienemmillä panoksilla. Jo yhdistyksen tehtäviä suunniteltaessa olisi hyvä varmistaa, että ihmisille olisi mahdollisimman erilaisia työtehtäviä, jotka sopivat heidän erilaisiin elämäntilanteisiinsa. Yhdistyksen pienet tehtävät mahdollistavat monien osallistumisen ja näin potentiaalisten aktiivien joukko kasvaa. Pienet tehtävät eivät vaadi suurta osaamista, eivätkä ole kriittisiä, joten ne sopivat hyvin myös uusille jäsenille. Tehtävien kautta he pääsevät tutustumaan yhdistyksen toimintaan ja muihin jäseniin. Osa yhdistysten toimintaan osallistuneista toki haluaakin käyttää paljon aikaansa yhdistyksen toimintaan. Jotta näiden arvokkaiden aktiivien työpanos saataisiin mahdollisimman hyvin

käyttöön, myös heille on suunniteltava kiinnostavaa, mielekästä ja tarkoituksenmukaista tekemistä yhdistyksessä. (Halonen 2010, 10 – 11, 14 – 15.)

Viestintä

Viestintä on tärkeä osa yhdistyksen toimintaa, se tukee yhdistyksen tavoitteiden toteutumista. Tiedottaminen on usein yhdistyksen keskeisimpiä toimintoja. Tiedottamalla yhdistyksestä ulospäin, yhdistys tekee toimintaansa ja tavoitteitaan tunnetuksi ja hankkii tavoitteilleen lisää kannatusta ja samalla itselleen lisää jäseniä, aktiiveja ja tukijoita. Hyvällä sisäisellä tiedottamisella taas ehkäistään monenlaiset ongelmat. Avoin ja selkeä viestintä lisää luottamusta yhdistyksen sisällä ja ulkopuolella. Viestintä lisää toimintaa ja motivoi jäseniä osallistumaan aktiivisemmin. Viestinnällä varmistetaan, että kaikki tietävät mitä tapahtuu. Toimiva viestintä vaikuttaa halutun mielikuvan syntymiseen yhdistyksestä ja varmistaa avoimuuden ja läpinäkyvyyden yhdistyksessä. Viestintä on kaksisuuntaista, siihen liittyy vastavuoroisuus ja palaute. Tiedottaminen puolestaan on yksisuuntaista tiedon jakamista tai välittämistä. (Rosengren ym. 2018, 55.)

Jäsenkyselyn perusteella Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n tiedottaminen toimi hyvin. Vastanneet kokivat saavansa riittävästi tiedotteita ja postia yhdistykseltä. Myös jäsenkirjeen sisältöön vastanneet olivat tyytyväisiä. Vastanneet kokivat olevansa hyvin tietoisia yhdistyksen toiminnasta. Rosengrenin ym. (2018, 55) mukaan hyvä yhdistyksen sisäinen viestintä on ajantasaista, vuorovaikutteista ja innostaa mukaan toimimaan ja vaikuttamaan. Aktiivisesti tiedottava yhdistys on aloitteellinen ja ennakoiva, toiminnasta tiedotetaan kaikille jäsenille avoimesti ja tasa-arvoisesti. Tulevasta toiminnasta ja tapahtumista on hyvä tiedottaa hyvissä ajoin ja tehdyistä päätöksistä mahdollisimman pian niiden tekemisestä.

Yhdistyksen jäsenille voi perustaa suljetun tai avoimen Facebook-ryhmän, jossa tärkeimmistä asioista kannattaa tehdä Facebook-tapahtuma. Sisäiseen viestintään selkeästi rajatulle joukolle, kuten esimerkiksi yhdistyksen hallituksen väliseksi viestinnäksi, sopii erinomaaisesti WhatsApp-ryhmä tai jokin muu viestiapplikaatio. Myös sähköpostilista on hyvä sisäisen tiedottamisen väline, jossa kannattaa lähinnä tiedottaa tulevasta toiminnasta ja ohjata mahdollinen keskustelu vaikkapa Facebook-ryhmään. (Rosengren ym. 2018, 56.) Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:llä on sekä avoin että suljettu Facebook-ryhmä. Lisäksi yhdistyksellä on käytössä WhatsApp-ryhmä. Jäsenkyselyyn vastanneiden mukaan yhdistyksen Facebook-sivuilta löytyy helposti ajankohtaiset tiedot. Sivuilta löytyy esimerkiksi tietoa erilaisista jäsentapahtumista, Olohuone-kokoontumisten ajankohdista ja lisäksi muuta ajankohtaista tietoa yhden vanhemman perheille.

Yhdistys saa ulkoisen tiedottamisen avulla näkyvyyttä ja houkuttelee uusia jäseniä mukaan toimintaan. Keskeisimmät ulkoisen tiedottamisen ja viestinnän kanavat ovat yhdistyksen verkkosivut, jotka antavat kuvan yhdistyksen luonteesta ja toiminnasta ja ajankohtaisista asioista. Sosiaalisen median kautta uudet jäsenet voivat ryhtyä seuraamaan yhdistyksen toimintaa. Ulkoista tiedottamista on myös yhdistyksen näkyminen perinteisessä mediassa. Yhdistys voi hankkia toiminnalleen medianäkyvyyttä esimerkiksi lähettämällä tiedotteita tai kirjoittamalla mielipidekirjoituksia. Yhdistyksen verkkosivusto on hyvä pitää yksinkertaisena, jolloin niiden ajan tasalla pitäminen ei rasita. Verkkosivuja voi täydentää esimerkiksi yhdistyksen historialla, toiminnan ja avainhenkilöiden esittelyllä, jäsenmäärällä ja -profiililla, saavutuksilla tai ladattavilla logoilla ja pressikuvilla. Ajan tasalla olevat verkkosivut ovat ulkoisen viestinnän lisäksi myös keskeinen sisäisen viestinnän väline. (Rosengren ym. 2018, 56.) Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:llä ei ole omia verkkosivuja. Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry:llä on verkkosivut ja sitä kautta löytyy Lahden paikallisyhdistyksen yhteystiedot. Jäsenkyselyn kehittämissuhteissa nousi esille omien verkkosivujen puuttuminen.

Ehdotukset toiminnan kehittämiseksi:

- Sääntömääräiset jäsenkokoukset pidetään säännöllisesti keväisin ja syksyisin. Kokouksia mainostetaan jäsenten suljetussa sekä avoimessa Facebook-ryhmässä ja lisäksi jokaiselle yhdistyksen jäsenelle lähetetään kutsukirje henkilökohtaisesti sähköpostitse. Uusia jäseniä olisi tärkeä saada mukaan kokouksiin, jotta he pääsisivät vaikuttamaan toiminnan suunnitteluun.
- Hallituksen jäsenille määritellään vastuualueet. Myös muut, kuin hallituksen jäsenet, voivat ottaa tehtäviä hoitaakseen. Eri ”kokoisia” tehtäviä ja vastuita, jotta mahdollisimman moni voi osallistua elämäntilanteensa ja jaksamisensa mukaisesti.
- Yhdistykselle omat verkkosivut. Verkkosivujen päivittämiseen valitaan vastuuhenkilö.
- Olohuone-kokoontumisille selkeä rakenne. Kokoontumisten kesto on puolitoista tuntia ja jokaisessa Olohuone-kokoontumisessa on tarjolla iltapalaa. Jäsenkyselyn perusteella toivottiin aikaa lasten ja aikuisten yhteiselle toiminnalle, mutta myös aikuisten omalle ajalle ilman lapsia. Olohuone-kokoontumisissa voisi esimerkiksi ilta-palan aikana olla muutaman minuutin kestoinen info siitä, mitä kokoontumisessa tapahtuu, onko lastenhoitaja paikalla sekä myös pieni hetki seuraavan Olohuone-kokoontumisen suunnittelulle. Olisi hyvä, jos Olohuone-kokoontumisen ohjelma olisi nähtävissä etukäteen yhdistyksen Facebook-sivuilla ja lisäksi kokoontumisessa painettuna versiona.

- Olohuone-kokoontumiset ovat avoimia tilaisuuksia, eli niihin voi osallistua muutkin, kuin yhdistyksen jäsenet. Uudet kävijät tulisi huomioida; ainakin puheenjohtajan ja muiden hallituksen jäsenten olisi hyvä esittäytyä ja toivottaa uusi kävijä tervetulleeksi. Tässä olisi myös mahdollisuus kertoa yhdistyksen toiminnasta ja kertoa, miten yhdistykseen voi liittyä ja mitä hyötyä liittymisestä olisi. Olisi hyvä sopia etukäteen, kenen vastuulla uusien kävijöiden vastaanottaminen on.
- Olohuone-kokoontumiset järjestetään Perhetuvalla. Tilojen käyttöä voisi tehostaa jakamalla erilaiset toiminnot (iltapala, aikuisten tarpeet, rauhallinen tekeminen, keskustelu, lasten puuhut) eri tiloihin.
- Mannerheimin Lastensuojeluliiton lastenhoitajan vastuuttaminen lasten toiminnan organisoinnista Olohuone-kokoontumisissa. Apuna tässä voi käyttää lasten toiminnan vuosikelloa.

9.2 Lasten osallisuuden lisääminen Olohuone-toiminnassa

Varhaiskasvatuksen toimintakulttuurissa pyritään edistämään osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa kaikessa toiminnassa. Lasten kokemusta osallisuudesta vahvistaa sensitiivinen kohtaaminen ja myönteinen kokemus kuulluksi ja nähdyksi tulemisesta. Osallisuuden kautta lasten ymmärrys yhteisöstä, oikeuksista, vastuusta ja valintojen seurauksista kehittyy. Lasten näkemyksiä ja mielipiteitä arvostetaan, tämä edellyttää osallisuutta edistävien toimintatapojen kehittämistä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 30.) Lasten Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet ry:n Olohuone-toiminnan kehittämiseen voisi hyvin soveltaa näitä varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria ohjaavia periaatteita.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan lapset kasvavat, kehittyvät sekä oppivat vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja lähiympäristön kanssa. Oppimiskäsitys pohjautuu myös näkemykseen lapsesta aktiivisena toimijana. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 21.)

Aktiivisen ja vastuullisen osallistumisen ja vaikuttamisen kautta luodaan perusta kestäville ja demokraattiselle ja tulevaisuudelle. Yksilöltä edellytetään taitoa ja halua osallistua yhteisön toimintaan sekä uskoa omiin vaikutusmahdollisuuksiin. Kuulluksi tuleminen ja osallisuus omaan elämään vaikuttavissa asioissa kuuluvat lasten oikeuksiin. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 26.)

Hyvä yhteisö muodostuu yhteisen, yhdessä suunnitellun tekemisen kautta. Toimiva yhteisöllisyys vaatii lapsen aidon tunteen ryhmään kuulumisesta. Lapsi kokee olevansa vaiku-

tusvaltainen ja tasavertainen vuorovaikutuksessa muiden ryhmäläisten kanssa. Toimivassa yhteisössä on myös yhdessä laaditut pelisäännöt. Lasten yhdessä suunnittelemiin pelisääntöihin heidän on helpompi sitoutua kuin pelkästään ulkoapäin annettuihin, aikuisten laatimiin käytösohjeisiin. (Marjanen ym. 2013, 71.)

Yhteisöissä ollessaan lapset luonnollisesti hakeutuvat toimimaan yhdessä. Kun aikuisen ohjaus puuttuu, tytöt hakeutuvat mielellään piirtämään, maalaamaan ja askartelemaan yhdessä tai leikkivät roolileikkejä. Poikia houkuttelevat pienesineleikit ja fyysiset riehunta- ja peuhuleikit. Suurin osa lapsista kuitenkin hakeutuu leikkimään ja pelaamaan pareittain tai pienissä ryhmissä, myös erilaiset pelit ovat suosittuja. (Marjanen ym. 2013, 62.) Ryhmässä toimiminen opettaa vastuun ottamista ryhmästä ja itseään koskevista asioista, sekä tekemään päätöksiä. Lisäksi ryhmässä oppii auttamaan muita ja ottamaan itse apua vastaan. Nähdyn ja kuullun tulemisen myönteinen kokemus voi tuottaa korjaavan kokemuksen ja kehittää yksilön sosiaalisia taitoja. (Mikkonen & Saarinen 2018, 22 – 23.)

Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n järjestämällä retkillä ja tapahtumissa lapset on huomioitu hyvin. Jäsenkyselyn tulosten perusteella Olohuone-kokoontumisissa toiminta on hyvin aikuislähtöistä. Pääsääntöisesti Olohuone-kokoontumisiin on järjestetty lastenhoito Mannerheimin lastensuojeluliiton toimesta. Siitä huolimatta järjestettyä, suunnitelmallista toimintaa lapsille ei Olohuone-kokoontumisissa aina ole ja lapset ovat ohjautuneet itsenäisesti valitsemaansa toiminnan pariin lastenhoitajan tai jäsenten valvoessa. Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää lapsille Olohuone-kokoontumisiin suunnitelmallista toimintaa, sekä huomioida ja vahvistaa yhdistyksen toiminnassa lasten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia. Jäsenkyselyn perusteella lasten mielipiteitä toiminnan sisällöstä ei ole kysytty, eivätkä lapset juuri ole voineet vaikuttaa Olohuone-toiminnan suunnitteluun. Jäsenkyselyyn vastanneista alle 14 % oli sitä mieltä, että lapsen mielipidettä toiminnan sisällöstä on kysytty. Alle 11% vastanneista koki, että heidän lapsensa on voinut vaikuttaa toiminnan sisältöön.

Vastaajilta kysyttiin avoimella kysymyksellä, miten he kehittäisivät Olohuone-kokoontumisten sisältöä lapsille. Vastaajat toivoivat lapsille erillistä selkeää toimintaa huomioiden eri ikäryhmät. Jopa puolet vastanneista ei osannut tuottaa mitään kehittämisehdotuksia. Vastanneista yli puolet ei osannut vastata siihen, onko oma lapsi tutustunut Olohuone-kokoontumisissa muihin lapsiin. 62 % vastanneista ei osannut vastata, viihtyykö heidän lapsensa Olohuone-kokoontumisissa.

Vastuu lasten ohjelman toteuttamisesta on aikuisilla. Marjasen ym. (2013, 56 - 58, 66) mukaan aikuisten on hyvä kiinnittää huomiota siihen, ettei kukaan lapsista jää yksin, ja ettei lasten erottelua esimerkiksi iän perusteella, "isot ja pienet", korosteta liikaa, vaikka se

jossain tilanteessa onkin perusteltua. Lapset tarvitsevat apua, jotta ryhmästä saadaan yksi iso yhteisö, sillä lasten luontainen yhteisönmuodostus keskittyy pieniyhteisöihin. Aikuinen, joka tuntee ja tiedostaa lasten kiinnostuksen kohteet voi ohjata lapsia yhteisen toiminnan pariin, elleivät lapset itse löydä kiinnostavaa tekemistä. Aikuinen auttaa lapsia yhteisön muodostumisessa, mikä voi johtaa onnistuneeseen yhteistoimintaan.

Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:llä on jokaiseen Olohuone-kokoontumiseen ennalta sovittu Olohuone-vastaava. Olohuone-vastaavan vastuulla voisi olla lasten toiminnan suunnittelu ja toteutus Olohuone-kokoontumisessa. Olohuone-vastaavan tehtävä voisi olla kiertävä. Jos kokoontumiseen on palkattu lastenhoitaja, voisi Olohuone-vastaava delegoida toiminnan toteuttamisen hänelle. Olohuone-vastaava tekisi suunnitelman lasten toiminnalle ja hankkisi tarvittavat välineet ja tarvikkeet. Suunnitelma olisi hyvä olla nähtävissä ennen kokoontumista esimerkiksi yhdistyksen Facebook-sivulla. Tämä voisi lisätä myös uusien jäsenten motivaatiota osallistua kokoontumisiin. Kokoontumisiin on mukavampi tulla, kun ohjelma on etukäteen tiedossa.

Yhdistyksen vuosikello

Vuosikelloksi kutsutaan ympyrän muotoon piirrettyä kalenteria, johon on merkitty yhdistyksen tärkeimmät tapahtumat ja määräpäivät. Sen on tarkoitus auttaa yhdistyksen toiminnan suunnittelussa. Vuosikelloon voidaan merkitä yhdistyksen toiminnalle tärkeät päivämäärät. (Myllymäki & Hinkka 2016, 108 - 109.)

Toiminnallisen opinnäytetyön tuotos on vuosikello (kuvio 7) yhdistykselle lasten toiminnan suunnitelmaksi Olohuone-kokoontumisiin. Suunnitelmallisuutta ja ohjattua toimintaa lasten ikätaso huomioiden toivottiin Olohuone-kokoontumisiin jäsenkyselyn perusteella. Vuosikelloon on kerätty jokaiselle vuosineljännekselle ehdotuksia toiminnan sisällöksi. Lisäksi tuotoksessa (liite 4) on liitteenä tyhjä vuosikello yhdistyksen oman toiminnan suunnittelua varten.

Yhdistyksessä järjestetään jäsenille sääntömääräiset vuosikokoukset, joissa aikuiset suunnittelevat seuraavaa toimintakautta. Olisi luontevaa järjestää Olohuone-kokoontumisten yhteydessä vastaavat kokoukset lapsille. Lapset voisivat tuoda omia toiveitaan ja mielipiteitään esiin. Toiveet ja mielipiteet kirjattaisiin ja pyrittäisiin toteuttamaan mahdollisuuksien mukaisesti. Lapset voisivat myös osallistua toiminnan järjestämiseen ikätaso huomioiden.

Kuvio 7. Vuosikello

10 POHDINTA

10.1 Opinnäytetyöprosessin arviointi ja jatkokehittämisideat

Opinnäytetyössä selvitettiin Lahden Seudun Yhden Vanhemmat Perheet Ry:n jäsenten tyytyväisyyttä yhdistyksen toimintaan Webropol-kyselyllä. Aiheeseen liittyvään teorian- ja tutkimustutustukseen tutustuttiin edeltävästi, jotta kyselyllä osattiin kysyä oikeita asioita. Opinnäytetyön tekijöillä ei ollut aiempaa kokemusta kyselyn laatimisesta tai Webropol-kyselytyökalun käytöstä. Kyselylomakkeen ja saatekirjeen laatimiseen käytettiin runsaasti aikaa. Myös kyselyn visuaaliseen ilmeeseen panostettiin. Kyselylomake testattiin yhdistyksen hallituksen jäsenillä, ja sitä korjattiin saadun palautteen mukaan. Korjausehdotukset liittyivät pääasiassa sähköisen kyselylomakkeen käytettävyyteen, mutta myös joitain kysymyksiä muokattiin ja jätettiin pois palautteen perusteella. Ilman esitestausta kyselylomake olisi jäänyt melko toimimattomaksi. Valmiista kyselystä saatiin seuraava palaute: ”hieno, kattava kysely”.

Lasten kysely toteutettiin yhtä aikaa jäsenkyselyn kanssa. Ohjeistus tehtävästä annettiin Mannerheimin Lastensuojeluliiton lastenhoitajalle. Lasten kyselyyn saatiin vain viisi vastausta. Vastauksista vain kaksi sisälsi tekstiä. Piirustusten tulkitseminen ilman selkeyttävää tekstiä oli hankalaa, joten niiden informaatioarvo jäi vähäiseksi. Lasten kyselyä mainostettiin myös yhdistyksen Facebook-sivuilla, jonne olisi ollut mahdollista laittaa kuva lapsen piirustuksesta tai tekstistä. Facebook-sivujen kautta ei saatu yhtään vastausta. Lasten oma näkemys siitä, mikä Olohuone-kokoontumisissa on kivaa ja mitä he kokoontumisilta toivoisivat, jäi suppeaksi. Tämä saattoi selittyä puutteellisella ohjeistuksella, mutta toisaalta myös sillä, että kyselyn ajalle osui vain yksi Olohuone-kokoontuminen. Tietoisesti oli tehty päätös, että jäsenkysely oli opinnäytetyön pääasiallinen aineistonkeruumenetelmä.

Opinnäytetyöprosessi alkoi marraskuussa 2018. Työ valmistui toukokuussa 2019, kuten oli suunniteltu. Aihe oli toiselle opinnäytetyön tekijöistä omakohtaisesti tuttu, toinen orientoitui aiheeseen ensin kertomakirjallisuuden ja elokuvien kautta. Opinnäytetyöprosessissa yllättävää oli muutaman työvaiheen vaatima aika ja työmäärä. Esimerkiksi työn viimeistelyyn ja tuotoksen laatimiseen olisi voitu varata huomattavasti enemmän aikaa. Ajankäyttöön liittyen haasteita toi se, että kumpikin opinnäytetyön tekijöistä on perheellinen ja lisäksi kumpikin oli töissä lähes koko opinnäytetyöprosessin ajan. Opinnäytetyötä kirjoitettiin paljon yhdessä, mutta työskenneltiin myös itsenäisesti. Opinnäytetyötä luetutettiin ulkopuolisilla, ja saadun palautteen ja ehdotusten perusteella työhön tehtiin korjauksia.

Jäsenkyselyn tulosten mukaan yhdistyksen toimintaan oltiin pääsääntöisesti tyytyväisiä. Kuten yleensä yhdistyksissä, myös Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n toiminnassa on mukana vain muutamia aktiivisia jäseniä. Jäsenkysely antoi yhdistykselle tietoa jäsenten ajatuksista ja toiveista yhdistyksen toimintaan liittyen. Kehittämisehdotusten myötä yhdistyksen toivotaan saavan uusia aktiivisia jäseniä, joilla on halua ja intoa osallistua yhdistyksen toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Myllymäen ja Hinkan (2016, 42 - 43) mukaan yhdistys nousee uudelle tasolle, kun se kykenee hyödyntämään hallituksensa ja jäsenistönsä kaiken tietämyksen ja osaamisen. Yhdistys ei toimi, jos yhdistyksen tarpeet johdetaan hallituksen ja jäsenten osaamisesta ja tietämyksestä, vaan yhdistyksen pitää toimia yhdistyksen tavoitteiden mukaan. Vanhoja toimintatapoja on hyvä kyseenalaista, jotta yhdistys ei taantuisi ja katoaisi kokonaan.

Toivomme, että lasten osallisuus Olohuone-toiminnassa lisääntyy ja siihen kiinnitetään jatkossa enemmän huomioita. Toivomme myös, että vuosikello jää elämään ja yhdistyksessä nähdään suunnitelmallisuuden hyöty käytännössä. Olisi mielenkiintoista toistaa jäsenkysely muutaman vuoden kuluttua, jolloin olisi mahdollista todeta, onko esimerkiksi lasten osallisuus yhdistyksen Olohuone-toiminnassa lisääntynyt. Myös lasten ajatuksia Olohuone-kokoontumisista olisi mielenkiintoista selvittää tarkemmin, esimerkiksi haastattelun keinoin. Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n jäsenten kokemuksia työelämän ja yhden vanhemman perheen arjen yhdistämisestä olisi myös mielenkiintoista tutkia.

10.2 Eettisten kysymysten ja luotettavuuden tarkastelu

Tutkimusprosessin eettisyyttä voidaan arvioida tutkimusaiheen valinnan, käytetyn tutkimusmenetelmän sekä tutkimusaineiston analysoinnin ja raportoinnin näkökulmasta. Tutkimusaiheen valinnan suhteen voidaan pohtia, miksi kyseisen ilmiön tutkiminen on perusteltua. Käytettyjen tutkimusmenetelmien valintaa arvioitaessa tulee pohtia, saadaanko käytetyllä aineistonkeruumenetelmällä tavoiteltu tieto. Tutkijan tulee raportoida tutkimuksen tulokset mahdollisimman tarkasti ja rehellisesti. Tutkijan tulee myös kuvata aineiston analyysiprosessin etenemistä, eli miten esitetyt tulokset on saatu. Pelkkä tulosten esittäminen ei riitä. Tutkimusprosessin tulee olla "läpinäkyvä". (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006c.)

Hyvän tutkimustavan mukaista on pyytää tutkimuksen kohteena olevalta organisaatiolta tutkimuslupa. Lupakäytännöt ja luvan myöntämisen edellytykset ovat organisaatiokohtaisia. Tarvittavista luvista tulee sopia viimeistään opinnäytetyösopimusta (toimeksiantosopimus) tehdessä. Kohdeorganisaatio myöntää tutkimusluvan, mutta kukin tutkittava päättää

itse osallistumisestaan haastatteluun tai kyselyyn, ja antaa suostumuksensa siihen henkilökohtaisesti. (Arene 2018, 5 – 6.) Opinnäytetyölle haettiin tutkimuslupa (liite 2) ja toimeksiantajan ja opinnäytetyön tekijöiden vastuista ja velvollisuuksista sovittiin toimeksiantosopimuksella.

Tutkimuksen tekeminen niin, että kaikki eettiset näkökohdat tulevat riittävän hyvin huomiioon otetuksi, on haastavaa. Lähtökohdana tutkimuksen tekemisessä tulisi aina olla ihmisarvon kunnioittaminen. Ihmisten itsemääräämisoikeutta pyritään kunnioittamaan niin, että annetaan henkilölle mahdollisuus päättää, haluaako hän osallistua tutkimukseen. Tulee myös selvittää, miten henkilöiden suostumus hankitaan, millaista tietoa heille annetaan ja millaisia riskejä heidän osallistumiseensa sisältyy. (Hirsjärvi ym. 2009, 25, 27.) Ennen suostumuksen antamista tutkittaville tulee antaa kertoa, mitä tutkimuksen kuluessa tulee tapahtumaan. Lisäksi tulee varmistaa, että tutkittava on informaation ymmärtänyt. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006c.) Toiminnalliseen opinnäytetyöhön kuului jäsenkysely. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista. Toimeksiantaja lähetti kyselyn jäsenrekisterissä oleville jäsenille sähköpostilinkkinä. Samassa sähköpostissa oli myös saatekirje (liite 3), jossa jäseniä informoitiin kyselystä. Erillistä suostumusta kyselyyn ei pyydetty, vaan kyselyyn vastaaminen tulkittiin suostumukseksi.

Tutkimustietojen käsittelyssä olennaisia asioita ovat luottamuksellisuus ja anonymiteetti. Kun tutkimuksen tuloksia julkaistaan, tulee luottamuksellisuus säilyttää ja huolehtia anonymiteettisuojasta. Tutkittavien henkilöllisyys ei saa paljastua. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006c.) Jäsenkyselyyn liittyen ei suoranaisesti käsitelty vastaajien henkilötietoja. Ainoa yksilöitävä tieto, jota käsiteltiin, oli vastaajien sähköpostiosoite. Sähköpostiosoitteen vastaajat jättivät halutessaan osallistua arvontaan, jossa arvottiin palkinto jäsenkyselyyn vastanneiden kesken. 29 vastaajasta 25 jätti sähköpostiosoitteensa. Jäsenkyselyn vastauksia ei käsitelty vastaaja kerrallaan, jolloin sähköpostiosoitetta ei voitu yhdistää tiettyyn vastaukseen. Kyselyllä kerätty tutkimusaineisto hävitettiin aineiston käsittelyn ja analysoinnin jälkeen.

Opinnäytetyössä noudatettiin hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta kyselyn laatimisessa, tulosten tallentamisessa, niiden esittämisessä sekä arvioinnissa. Opinnäytetyössä käytettiin tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia ja eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2018, 6.)

LÄHTEET

Arene 2018. Opinnäytetyöprosessin eettiset suositukset - muistilista opiskelijalle ja ohjaajalle [viitattu 1.4.2019]. Saatavissa: <http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Opinnäytetyöprosessin%20eettiset%20suositukset%20muistilista%20opiskelijalle%20ja%20ohjaajalle.pdf>

Broberg, M. & Tähtinen, J. 2009. Perheen toimivuus ja vanhemmuus yksinhuoltajaperheissä. Teoksessa Forssen, K., Haataja, A., Hakovirta, M. Yksinhuoltajuus Suomessa. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D50/2009. Helsinki: Väestöliitto, 154-169.

Forsse`n, K., Haataja, A. & Hakovirta, M. 2009. Yksinhuoltajuus Suomessa. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D50/2009. Helsinki: Väestöliitto.

Halonen, M. 2010. Ensimmäinen askel: Vapaaehtoistyön paketointi. Teoksessa Karreinen, L., Halonen, M. & Tennilä, M. (toim.) 10 askelta parempaan vapaaehtoistoimintaan. Eura: Vihreä Sivistysliitto Ry, 9-22.

Heinonen, H. & Kuikka, M. 2013. Lapsen oikeuksien toteutuminen nyky-yhteiskunnassa. Teoksessa Marjanen, P., Marttila, M. & Varsa, M. (toim.) Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus, 197-227.

Heinonen, S. & Merisalo, S. 2019. Puheenjohtaja ja jäsen sihteeri. Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry. Haastattelu 7.2.2019.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Järvinen, A., Lankinen, A., Taajamo, T., Veistilä, M. & Virolainen, A. 2012. Perheen parhaaksi - perhetyön arkea. Helsinki: Edita.

Kaattari, L. 2015. "Osais tukea jokaista lasta siinä, minkälaisii ne on." Vanhempien käsityksiä vanhemmuudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä sekä saamastaan tuesta vanhemmuudelleen. Pro gradu -tutkielma. Oulu: Oulun Yliopisto [viitattu 12.3.2019]. Saatavissa: <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201508141913.pdf>

Ketola, E. & Kurjenrauma, K. 2019. Vanhemmuuden roolit. Lastenneuvolankäsikirja. THL [viitattu 4.2.2019]. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/lastenneuvolakasikirja/tietopaketti/monimuotoiset-perheet/uusperhe/vanhemmuuden-roolit>

Koivula, M. 2013. Yhteisöllisyyden rakentuminen päiväkodin arjessa. Teoksessa Marjanen, P., Marttila, M., Varsa, M. (toim.) Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus, 19-45.

Korppi, M & Latvala, J. 2010. Osallistava vuorovaikutuksen malli lasten osallisuuden mahdollistajana. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän Yliopisto [viitattu 12.2.2019]. Saatavissa:

<https://iyx.iyu.fi/bitstream/handle/123456789/25307/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201009302820.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Kröger, T. 2009. Yksinhuoltajuus ja isyys: outo yhdistelmä? Teoksessa Forssen, K., Haataja, A., Hakovirta, M. 2009. Yksinhuoltajuus Suomessa. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D50/2009. Helsinki: Väestöliitto, 170-185.

Laasanen, J. 2011. Vapaaehtoistyön kansantaloudelliset vaikutukset. Raportteja 70. Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti [viitattu 28.1.2019]. Saatavissa:

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/225281/Raportteja70.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry – LSYVP. 2019. Facebook [viitattu 27.1.2019]. Saatavissa: <https://www.facebook.com/lahdenseudunyv/photos/p.1956342261071484/1956342261071484/?type=1&theater>

Loimu, K. 2013. Yhdistystoiminnan käsikirja. Helsinki: Sanoma Pro oy.

LSYVP 2018. Toimintakertomus. Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry.

Marjanen, P., Ahonen, J. & Mojoinen, L. 2013. Vertaisuus ja yhteisöllisyys. Teoksessa Marjanen, P., Marttila, M. & Varsa, M. (toim.) Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus, 47-74.

Mikkonen, I. & Saarinen, A. 2018. Vertaistuki sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: Tietosanomaa Oy.

Moring, A. 2019. Ensi vuosikymmenellä emme enää tiedä mikä perhe on. Opetus- ja kulttuuriministeriö [viitattu 22.2.2019]. Saatavissa: https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/ensi-vuosikymmenella-emme-ena-tieda-mika-perhe-on

Myllymäki, R. & Hinkka, T. 2016. Yhdistysjohtamisen opas. Yhdistys ei ole yritys. Vantaa: Ketterät Kirjat Oy.

Repo, P. 2019. Näin suomalainen perhe on mullistunut 30 vuodessa: perheiden määrä vähenee ja koko pienenee. Helsingin Sanomat. 3.4.2019 [viitattu 6.4.2019]. Saatavissa:

<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006056870.html?share=3a46c064f6f98a9ee67f24f00fd52692>

Roos, P. 2016. Mitä kuuluu? Lapsen kertomukset ja osallisuus päiväkotiarjessa. Nokia: Piia Roos Oy.

Rosengren, P., Törrönen, A. & Iso-Markku, P. 2018. Yhdistystoiminnan avaimet [viitattu 1.2.2019]. Saatavissa: https://www.ksl.fi/wp-content/uploads/2018/06/Yhdistystoiminnan-avaimet_verkkoversio_FINAL.pdf

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006a. Analyysin äärellä. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [viitattu 12.2.2019]. Saatavissa: https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_1.html

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006b. Koodaus. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [viitattu 11.2.2019]. Saatavissa: https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_2_2.html

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006c. Hyvä tutkimuskäytäntö. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [viitattu 11.4.2019]. Saatavissa: https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_1_2.html

Salmi, M., Sauli, H. & Lammi-Taskula, J. 2009. Lapsiperheiden toimeentulo. Teoksessa Lammi-Taskula, J., Karvonen, S. & Ahlström, S. (toim.). Lapsiperheiden hyvinvointi. Helsinki: Yliopiston kirjapaino, 78-93.

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja tk-henkilöstölle. Turun ammattikorkeakoulun puheenvuoroja 72 [viitattu 1.2.2019]. Saatavissa:

https://reppu.lamk.fi/pluginfile.php/1074843/mod_resource/content/2/Salonen2013.pdf

Sanastoa osallistumisen ja vaikuttamisen tueksi 2019. Opintokeskukset ry [viitattu 25.1.2019]. Saatavissa: <https://www.osallistu.fi/opi-vaikuttamaan/sanastoa-osallistumisen-ja-vaiku/>

Selkälä, A. 2013. Verkkolomakkeella on väliä. Webropolin ja Zef:iin käyttöliittymien vastaajapsykologinen arviointi. Teoksessa Laaksonen, S-M., Matikainen, J. & Tikka, M. (toim.) Otteita verkosta: verkon sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Jyväskylä: Vastapaino, 105 – 122.

Stenvall, E. 2018. Yhteiskunnallinen osallisuus ja toimijuus. Lasten osallistuminen, kansalaisuus ja poliittisuus arjen käytäntöinä. Akateeminen väitöskirja. Tampere: Tampereen Yliopisto [viitattu 5.3.2019]. Saatavissa:

<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/104221/978-952-03-0820-9.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

THL 2018a. Järjestöt kunnassa [viitattu 16.4.2019]. Saatavissa:

<https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/jarjestot-kunnassa>

THL 2018b. Osallisuus [viitattu 22.2.2019]. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>

THL 2019. Yhden vanhemman perhe. Lastenneuvolakäsikirja [viitattu 21.1.2019].

Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/lastenneuvolakasikirja/tietopaketit/monimuotoiset-perheet/yhden-vanhemman-perhe>

Tilastokeskus 2018. Perheiden määrä kääntyi laskuun [viitattu 18.1.2019]. Saatavissa:

https://www.stat.fi/til/perh/2017/perh_2017_2018-05-25_tie_001_fi.html

Tilastokeskus 2019. Käsitteet [viitattu 18.1.2019]. Saatavissa:

<https://www.stat.fi/meta/kas/perhe.html#tab1>

Turja, L. & Vuorisalo, M. 2017. Lasten oikeudet, toimijuus ja osallisuus oppimisessa. Teoksessa Koivula, M., Siippainen, A. & Eerola-Pennanen, P. Valloittava varhaiskasvatus. Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia. Tampere: Vastapaino, 36-55.

Turja, L. 2017. Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. 4. Uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 38-55.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2018. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012 [viitattu 13.4.2019]. Saatavissa: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Opetushallitus [viitattu 14.2.2019]. Saatavissa: https://www.oph.fi/download/195244_Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet19.12.2018.pdf

Vuorenmaa, M. 2016. Äitien ja isien osallisuus perheessä ja lasten palveluissa sekä osallisuuden yhteydessä olevat tekijät. Akateeminen väitöskirja. Tampere: Tampereen Yliopisto [viitattu 8.2.2019]. Saatavissa: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98335/978-952-03-0019-7.pdf?sequence=1>

YVPL 2014. Säännöt [viitattu 21.1.2019]. Saatavissa: <https://www.yvpl.fi/liitto/saannot/>

YVPL 2019a. Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry. 2019. Historia. [viitattu 9.3.2019].

Saatavissa: <https://www.yvpl.fi/liitto/historia/>

YVPL 2019b. Jäsenedistykset ja niiden tapahtumat [viitattu 4.2.2019]. Saatavissa:

<https://www.yvpl.fi/jasenyhdistykset-ja-niiden-tapahtumat/>)

LIITTEET

Liite 1. Webropol-kysely

Taustatiedot

1. Ikäsi *

alle 20 vuotta

20–29 vuotta

30–39 vuotta

40–49 vuotta

50 vuotta tai yli

2. Sukupuolesi *

Nainen

Mies

Muu

3. Tämän hetkinen elämäntilanteesi *

Kokoaikatyössä

Osa-aikatyössä

Työtön

Opiskelija

Vanhempainvapaalla

Hoitovapaalla

Eläkkeellä

Muu, mikä

4. Koulutuksesi *

valitse korkein suorittamasi tutkinto

Ei tutkintoa

Ammattitutkinto

Ylioppilastutkinto

Opistotason tutkinto

Alempi korkeakoulututkinto

Ylempi korkeakoulututkinto

Muu, mikä

5. Monta lasta sinulla on? *

ei yhtään

1

2

3

4

5 tai enemmän

6. Lastesi iät

Merkitse lasten lukumäärä laatikkoon

0–3 vuotta

4–6 vuotta

7–12 vuotta

13–17 vuotta

18 vuotta tai yli

7. Jos sinulla on alle kouluikäisiä lapsia, kuinka moni heistä on

Merkitse lasten lukumäärä laatikkoon

Kotihoidossa

Varhaiskasvatuksessa

Esiopetuksessa

Yhdistystoiminta

8. Kuinka kauan olet ollut Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n jäsen? *

- alle 1 vuotta
 1-5 vuotta
 6-9 vuotta
 10 vuotta tai enemmän

9. Mistä kuulet yhdistyksen toiminnasta? *

- Ystävältä/tuttavalta/sukulaiselta
 Internetistä (esimerkiksi Facebook)
 Lehdestä
 Neuvolasta
 Päiväkodista
 Koulusta
 Muualta, mistä

10. Mikä sai sinut liittymään Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n jäseneksi? *

11. Millaisia odotuksia sinulla oli liittyessäsi Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n jäseneksi? *

12. Mihin Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n järjestämään toimintaan olet osallistunut? *

- Olohuone-kokouksiin
 Liikuntasalivuoroille
 Leiritoimintaan
 Retkille (teatteri, HopLop ym.)
 Koulutuksiin
 Sääntömääräisiin kokouksiin
 Muuhun, mihin
 En ole osallistunut, miksi

13. Kuinka usein osallistut Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n järjestämään toimintaan? *

- Aina, kun mahdollista
 Satunnaisesti
 En koskaan

14. Suositteletko Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n jäseneksi liittymistä ystävällesi? *

- Kyllä
 Ei
 En osaa sanoa

15. Oletko hyödyntänyt jäsenyyteen kuuluvia etuja, esimerkiksi liiton tarjoamaa asianajapäivystyksen neuvonta-apua, tuettuja lomia jne.? *

- Kyllä
 Ei

Olohuone-toiminta

16. Mikä Olohuone-toiminnassa on sinulle merkityksellistä? *

Samaa mieltä Eri mieltä En osaa sanoa

	Samaa mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa
Ajanvietto mahdollisuus	☐	☐	☐
Vertaistuki	☐	☐	☐
Kokemusten ja neuvojen jakaminen	☐	☐	☐
Uusiin ihmisiin tutustuminen	☐	☐	☐
Aikuisten seura	☐	☐	☐
Lasten viihtyminen	☐	☐	☐
Viihtyisät ja toimivat tilat	☐	☐	☐
Iltapala	☐	☐	☐

17. Oletko tyytyväinen Olohuone-toimintaan? *

Samaa mieltä Eri mieltä En osaa sanoa

	Samaa mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa
Olohuone -kokoontumisten ajankohta on minulle sopiva	☐	☐	☐
Olohuone-kokoontumisia järjestetään mielestäni tarpeeksi usein	☐	☐	☐
Olohuone-kokoontumisiin on tarpeeksi vaivatonta tulla (etäisyys/kulkuyhteydet)	☐	☐	☐
Tilat ovat mielestäni sopivia toiminnan järjestämiseen	☐	☐	☐
Koen, että Olohuone-kokoontumisissa on sopiva määrä osallistujia	☐	☐	☐
Tunnelma Olohuone-kokoontumisissa on miellyttävä	☐	☐	☐
Saan muilta yhdistyksen jäseniltä tarvittaessa tukea ja neuvoja	☐	☐	☐
Suosittelisin Olohuone-kokoontumisia muille yksinhuoltajille	☐	☐	☐
Olen saanut uusia ystäviä Olohuone-kokoontumisten kautta	☐	☐	☐

18. Miten kehittäisit Olohuone-kokoontumisten sisältöä aikuisille? *

19. Miten lapset on huomioitu Olohuone-toiminnassa? *

Samaa mieltä Eri mieltä En osaa sanoa

	Samaa mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa
Olohuone-kokoontumisten ajankohta on lapsille sopiva	☐	☐	☐
Tilat soveltuvat hyvin lapsille	☐	☐	☐
Lapset on huomioitu toiminnassa ikätasoisesti	☐	☐	☐
Lapseni lähtevät Olohuone-kokoontumisiin mielellään	☐	☐	☐
Lapseni on tutustunut toisiin lapsiin Olohuone-kokoontumisissa	☐	☐	☐
Lapseni viihtyvät Olohuone-kokoontumisissa	☐	☐	☐
Lapseni mielipidettä toiminnan sisällöstä on kysytty	☐	☐	☐
Lapseni on voinut vaikuttaa toiminnan sisältöön	☐	☐	☐

20. Miten kehittäisit Olohuone-kokoontumisten sisältöä lapsille? *

Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n toiminnan kehittäminen

21. Miten mielestäsi Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n tiedottaminen toimii? *

Samaa mieltä Eri mieltä En osaa sanoa

	Samaa mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa
Saan yhdistykseltä sopivasti tiedotteita ja postia	☐	☐	☐
Facebook-sivuilta löytyy ajankohtaiset tiedot helposti	☐	☐	☐
Jäsenkirje sisältää minulle tarpeellista tietoa	☐	☐	☐
Seuraan liiton sivuja aktiivisesti	☐	☐	☐

22. Koetko olevasi riittävän tietoinen Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n toiminnasta/tavoitteista? *

- Kyllä
 Ei
 En osaa sanoa

23. Koetko voitavasi vaikuttaa Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n toimintaan? *

- Kyllä
 Ei
 En osaa sanoa

24. Minkälaista toimintaa toivoisit järjestettävän?

Alle kouluikäisille lapsille

Kouluikäisille lapsille

Nuorille

Aikuisille

Aikuisille ja lapsille yhdessä

25. Olisitko kiinnostunut osallistumaan *

	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
Koulutuksiin	☐	☐	☐
Asiantuntija luennoille	☐	☐	☐
Olohuone-toiminnan suunnitteluun	☐	☐	☐
Olohuone-toiminnan toteutukseen	☐	☐	☐
Muun virkistystoiminnan organisointiin	☐	☐	☐
Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n hallituksen toimintaan	☐	☐	☐
Muuhun yhdistyksen toimintaan, mihin <input type="text"/>	☐	☐	☐

26. Onko Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n jäsenyys vastannut odotuksiasi? *

- Kyllä
- Ei, miksi

27. Haluamme kehittää yhdistyksen toimintaa vastaamaan paremmin jäsenistön toiveita ja tarpeita. Kirjoita tähän parannusehdotuksesi/kiitoksesi/toiveesi/terveysesi.

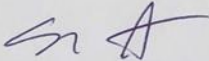
28. Jos haluat osallistua palkinnon arvontaan, jätä alle sähköpostiosoitteesi

Liite 2. Tutkimuslupa-anomus

Opinnäytetyön tutkimuslupa-anomus

Oppilaitos	Lahden ammattikorkeakoulu (LAMK)
Opinnäytetyön tekijät	Jenni Rajamäki Sari Järvinen
Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite	Opinnäytetyön tarkoitus on Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:n toiminnan kehittäminen jäsenkyselyllä tuotetun tiedon avulla. Emme käsittele työssä henkilötietoja, eikä kyselyn tietoja luovuteta muille tahoille. Kerätty aineisto hävitetään analysoinnin jälkeen.
Aineiston keruumenetelmä ja aikataulu	Aineisto kerätään Webropol -kyselytyökalun avulla. Toimeksiantaja välittää verkkokyselyn jäsenistölle vastattavaksi, vastausaikaa viikot 9-10/2019.
Opinnäytetyön ohjaaja	Pipsa Murto (p. 044 708 5075)
Opinnäytetyön arvioitu valmistumisaika	Huhtikuu 2019

Hakijoiden allekirjoitukset

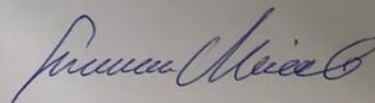

Sari Järvinen

Jenni Rajamäki

Lupa opinnäytetyöhön

Myönnetään
 Ei myönnetä

Paikka ja päivämäärä Päätöksen tekijä allekirjoitus
Lahti 7.2.2019 Sari Hemonen

Liite 3. Saatekirje

Hei.

Olemme kaksi sosionomiopiskelijaa Lahden ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytesyötä Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry:lle. Tarkoituksemme on saada jäsenten ääni kuuluviin jäsenkyselyn avulla. Vastausaikaa kyselyyn on 25.2. - 10.3.2019. Kysely suoritetaan helppokäyttöisellä Webropol-kyselytyökalulla. Kyselyyn vastaaminen kestää 5 - 10 minuuttia. Kysely sisältää sekä monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä, kyselyyn pääset kirjautumaan vain yhden kerran. Kyselyyn vastaaminen tapahtuu täysin anonyymisti. Kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan perhekunnalle teatteriliput. Arvontaan pääset osallistumaan jättämällä yhteystietosi kyselyn loppuun.

Olemme kiitollisia vastauksistanne!

Terveisin sosionomiopiskelijat Sari Järvinen ja Jenni Rajamäki

Liite 4. Vuosikello

VUOSIKELLO
LASTEN OLOHUONE
-TOIMINNALLE

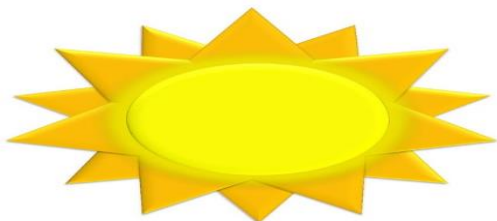
Lahden Seudun Yhden Vanhemman Perheet Ry

Sari Järvinen Jenni Rajamäki
LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU

*lisäohjeet alla

KEVÄT

LASTEN KEVÄTKOKOUS

Kokouksen tarkoitus on vahvistaa lasten osallisuutta yhdistystoiminnassa. Kokouksen elementit voivat olla hyvin samoja, kuin aikuistenkin kokouksessa. Lapset valitsevat yksinkertaisella äänestyksellä puheenjohtajan, hallituksen, suunnittelevat mielekästä toimintaa, tekevät toteuttamissuunnitelmia ja valitsevat toimintaan vastuuhenkilöitä. Lasten kokouksissa voidaan sopia Olohuone-toiminnalle sääntöjä ja toimintaohjeita, joiden toteutumista arvioidaan seuraavissa kokouksissa.

ÄITIENPÄIVÄ (toukokuu)

korttimalleja:

<http://www.perhekerho.net/juhlat/aitienpaiva.htm>

<http://ipanaaskartelua.blogspot.com/2011/05/aitienpaivakortti.html>

LEVYRAATI

Lapset voivat tuoda omaa toivemusiikkiaan, joka kuuntelun päätteeksi pisteytetään.

YSTÄVÄNPÄIVÄ

<http://ipanaaskartelua.blogspot.com/search/label/yst%C3%A4v%C3%A4np%C3%A4iv%C3%A4>

SLIMEN VALMISTUS

ohje:

Laita purkkiin liimaa sen verran, että purkin pohja peittyy.

Sekoita liiman joukkoon lusikallinen ruokasoodaa.

Halutessasi sekoita liiman ja ruokasoodan joukkoon glitteriä, helmiä ja väriainetta. ...
Laita seokseen vielä viisi tippaa silmätippoja ja sekoita.

PÄÄSIÄINEN

Pääsisäismunia, vitsoja ja rairuoho!

<http://ipanaaskartelua.blogspot.com/search/label/p%C3%A4%C3%A4si%C3%A4inen>

VAPPU

Simaa ja mukkeja!

<http://ipanaaskartelua.blogspot.com/search/label/vappu>

KEVÄT ISTUTUKSIA

Herne, salaatti, kukat yms.

https://puutarha.net/artikkelit/15/lasten_puutarha.htm

KESÄ

KANKAAN PAINANTAA

Esimerkiksi oman t-paidan tai tyynyliinan painatus tekstiilitusseilla tai kangasväreillä.

<https://www.sinelli.fi/tekstiilitussit-paksuus-2-3-3-6-mm-perusvarilajitelma-20kpl>

RENTOUTUMISHARJOITUKSIA / SATUHIERONTAA

<https://www.youtube.com/watch?v=mC1bQB7rhKg>

<https://www.youtube.com/watch?v=4mjSvqAbUGU>

https://www.youtube.com/watch?v=0D_khZx-3Q8

<https://www.youtube.com/watch?v=z1gOTiNUID8>

https://ensijaturvakotienliitto.fi/tietoa-liitosta/materiaalit/materiaalia_lasten_kanssa_tyoskentelyyn/#satuhieronta

VALOKUVAAMINEN

Valokuvaaminen yksin tai perheenä. Valokuvia itselle tärkeistä paikoista tai asioista, joista voi syntyä oma taidenäyttely.

Kuvien kautta voidaan muistella, vahvistaa minäkuvaa, etsiä ratkaisukeinoja ja tutkia kokemuksia. Lapselle kuvaaminen ja kuvassa oleminen on leikkiä. Kamera voi toimia kaiken ihanan ja mielenkiintoisen tallentajana. Oman kuvan tutkiminen lisää itsetuntemusta. Kun vanhempi katselee kuvaa itsestään lapsen kanssa tai lapsen omakuvaa, se tukee vuorovaikutusta: miltä me näytämme yhdessä, mitä kaunista minun lapsessani on, mikä tekee meistä erityisiä. Kuvilla voi työstää vaikeita tunteita; kuvat voivat herättää muistoja ja ajatuksia, joita on hyvä käydä vielä läpi. Perhe voi yhdessä tai erikseen ottaa kuvia.

https://ensijaturvakotienliitto.fi/tietoa-liitosta/materiaalit/materiaalia_lasten_kanssa_tyoskentelyyn/#1505904383039-46c7213a-d9f3

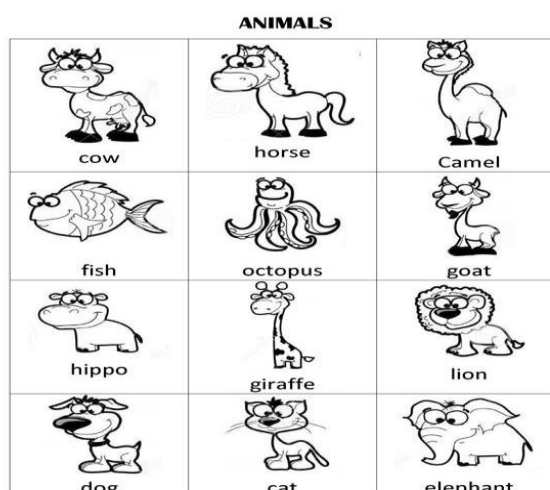
AARREKARTAN TEKEMINEN

https://ensijaturvakotienliitto.fi/tietoa-liitosta/materiaalit/materiaalia_lasten_kanssa_tyoskentelyyn/#aarrekartta

<https://www.meillakotona.fi/artikkelit/koko-perheen-aarrekartta>

BINGO

B	I	N	G	O
2	26	33	51	73
3	23	32	54	64
9	18	★ FREE! ★	47	61
6	21	44	60	67
4	29	34	53	65

SYKSY

LASTEN SYYSKOKOUS

Kokouksen tarkoitus on vahvistaa lasten osallisuutta yhdistystoiminnassa. Kokouksen elementit voivat olla hyvin samoja, kuin aikuistenkin kokouksessa. Lapset valitsevat yksinkertaisella äänestyksellä puheenjohtajan, hallituksen, suunnittelevat mielekästä toimintaa, tekevät toteuttamissuunnitelmia ja valitsevat toimintaan vastuuhenkilöitä. Lasten kokouksissa voidaan sopia Olohuone-toiminnalle sääntöjä ja toimintaohjeita, joiden toteutumista arvioidaan seuraavissa kokouksissa.

HALLOWEEN TEEMA (lokakuu)

<http://www.perhekerho.net/juhlat/halloween.htm>

<http://ipanaaskartelua.blogspot.com/search/label/halloween>

Halloween disco / naamiaiset

LAUTAPELI-ILTA

Jokainen osallistuja voi tuoda kotoa tullessaan hänelle mieluisen lautapelin.

LAPSEN OIKEUKSIEN PÄIVÄ (20.11)*

Erityisesti jotain hyvää syötävää lasten mieltymysten mukaan.

OMAN LELUN VAIHTOPÄIVÄ /LELUKIRPPIS

Jokainen lapsi voi tuoda itselleen turhat ja ylimääräiset lelut kiertoon / myyntiin.

TALVI

TAIKATAIKINAN VALMISTUS

MUOVAILUMASSAN AINEKSET

3dl jauhoja, 1,5dl suolaa, 1,5dl vettä, 1rkl ruokaöljyä.

Sekoita keskenään jauhot ja suola ja lisää vesi sekä ruokaöljy. Vaivaa ainekset kiinteäksi massaksi. Jos taikina on tahmeaa, lisää hieman jauhoja. Jos taikina murenee liian helposti, voit lisätä hieman vettä. Sijoita valmiit hahmot leivinpaperilla vuoratulle uunipellille, jotta ne on helppo sujauttaa uuniin. Hahmot kuivuvat myös huoneenlämmössä, mutta huomattavasti hitaammin kuin uunissa. Taikinasta ei kannata tehdä korkeita hahmoja, koska ne saattavat painua kasaan. Säädä uuni 125 asteeseen ja kuivata hahmoja noin tunnin verran. Isot hahmot saattavat vaatia kuivuakseen pidemmän ajan. Hahmot voi voidella kananmunalla ennen paistamista. Uunikuivatuksen jälkeen hahmot saavat jäähtyä hieman ennen maalaamisen aloittamista. Maaleiksi sopivat esimerkiksi vesivärit ja akryyli- värit. (Tarkemmat ohjeet: <https://yhteishyva.fi/koti/taikataikina-muovailumassa/article-61930>)

ISÄNPÄIVÄN

Korttimalleja:

<http://perhekerho.net/juhlat/isanpaiva.htm>

<http://ipanaaskartelua.blogspot.com/search/label/is%C3%A4np%C3%A4iv%C3%A4>

JOULU

Puurojuhla/ Piparin leivontaa, Pikkujoulut, Joulukortti askartelu

<http://ipanaaskartelua.blogspot.com/search/label/joulu>

TAIKATEMPPU / SIRKUS -ILTA

Materiaaleja:

Suuri suomalainen taikatempukirja ([Purho Markku](#), [Readme.fi](#), 2018)

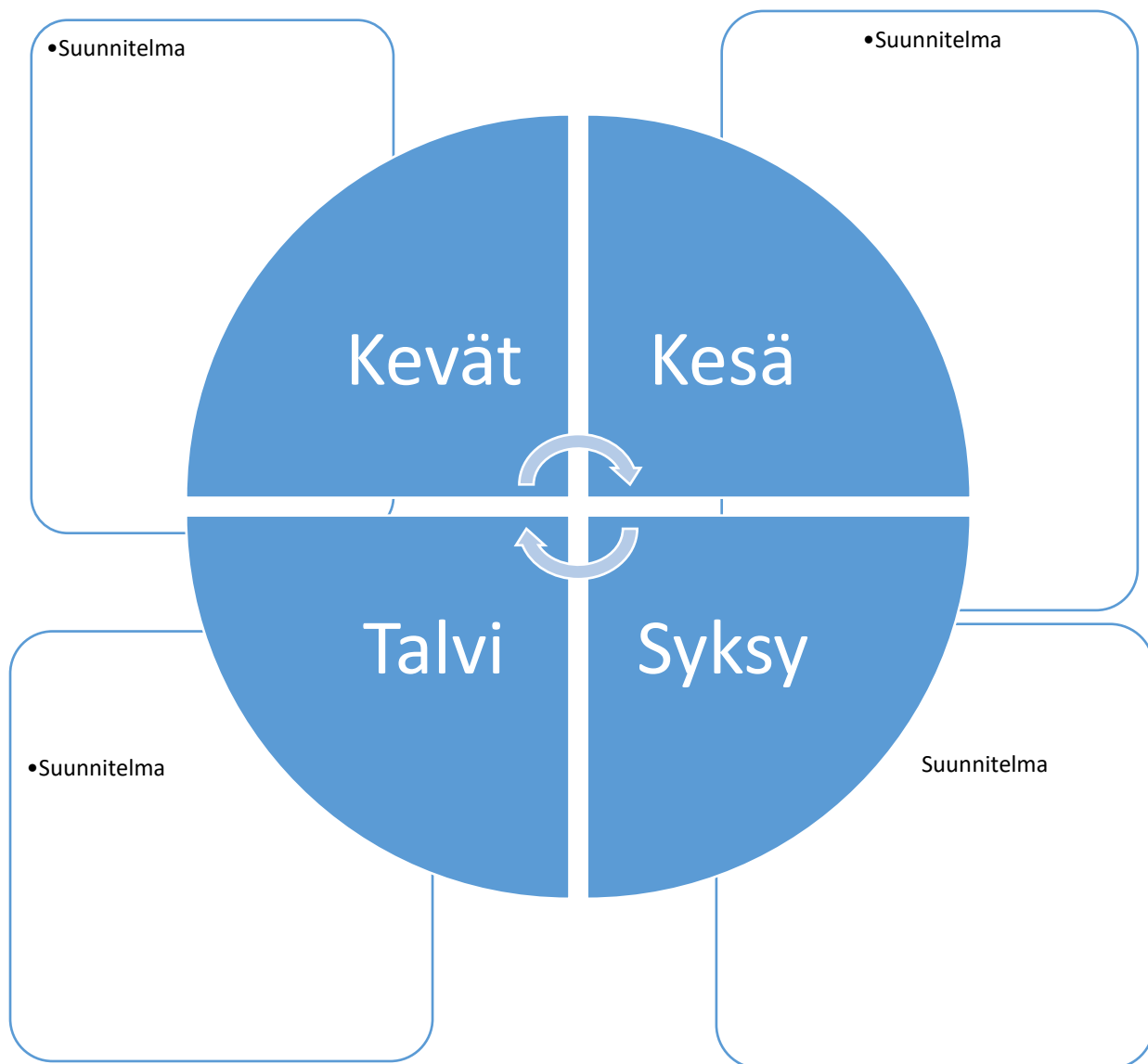
Suuri taikatempukirja ([Einhorn Nicholas](#), [Purho Markku](#), [Readme.fi](#), 2012)

Jokeri Pokeri Box Taikatempukirja (+ DVD) ([Aalto Simo](#), [Aalto Kirsti](#), [VL-Media](#), 2011)

Maaginen taikatempukirja ([Hildyard Anne](#), [Matthews Rupert](#), [Mitchem James](#), [Unstead Sue](#), [Readme.fi](#), 2015)

Nuokun Sirkus tekee sirkusviihdettä puhtaasti nuorisotyön keinoin, hyvällä fiiliksellä ja ennen kaikkea suurella sydämellä. Mahdollisuuksina on valita esitys, sirkusrasti, taikapaja ja popcornkone. Lisätiedot ja keikkamyynni myynti@nuokunsirkus.net.

<http://www.nuokunsirkus.net/keikalle/>

Tyhjä vuosikello

Lapset mukana yhdistystoiminnassa

Lasten yhteiskunnallinen osallisuus ja toimijuus ovat tulleet osaksi laajempaa kansainvälistä lasten oikeuksia ja erityisasemaa vahvistavaa keskustelua, jossa keskeinen rooli on Unicefin (2017) YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksella. Lasten mukanaolon vaatimukset ovat lisääntyneet, niiden avulla lasten mahdollisuuksia vaikuttaa itseään koskeviin asioihin pyritään parantamaan. (Korppi & Latvala 2010, 8.) Lapsen mielipiteen merkityksellisyys on siinä, että lapset tuovat asioiden käsittelyyn sellaisia näkökulmia ja kokemuksia, joita aikuinen ei kykene ottamaan huomioon. Julkisen vallan tulee tarjota lapsille ja nuorille mahdollisuuksia ja rakenteita osallistumiselle, sekä rohkaista heitä osallistumaan. (Heinonen & Kuikka 2013, 220, 224.)

Modernin yhteiskunnan eriytyminen on luonut kokonaisia vertaismaailmoja, kuten päiväkodit, koulut ja erilaiset harrastusryhmät, jotka ovat perheen lisäksi merkittäviä tapahtumapaikkoja lasten keskinäiselle vertaistoiminnalle. Lasten vertaissuhteiden tunteminen hyödyntää toiminnan lapsilähtöistä suunnittelua ja toteuttamista. (Lehtinen 2009, 139.) Varhaiskasvatuksessa tuetaan lapsen kehittyviä osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä kannustetaan lasta oma-aloitteisuuteen. Osallistuminen ja vaikuttaminen edellyttää yksilöltä halua ja taitoa osallistua yhteisön toimintaan sekä luottamusta omiin vaikutusmahdollisuuksiin. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja vahvistetaan kohtaamalla lapsi arvostavasti, kuuntelemalla lasten ajatuksia ja vastaamalla lasten aloitteisiin. Lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin yhdessä henkilökunnan kanssa oppien samalla vuorovaikutustaitoja sekä yhteisten sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä. Aikuisten tehtävä on huolehtia siitä, että jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 26 - 27.)

Lapset pääsevät jokapäiväisen vuorovaikutuksen kautta osallisiksi erilaisista tiedoista ja taidoista, jotka ovat tärkeitä heidän omissa vertaisyhteisöissään. Lasten yhteisön jäsenyys edellyttää esimerkiksi arvoista, normeista ja säännöistä neuvottelua sekä samankaltaisia leikkimieltymyksiä ja kiinnostuksen kohteita. Yhteisöllisyyteen liittyy tiettyjen taitojen, esimerkiksi yhteisön ja ryhmän rakentamisen ja niiden toiminnan edistämisen oppiminen. Perusta näiden taitojen oppimiselle rakentuu jo varhaislapsuudessa. Koska lasten sosiaalisten taitojen kehittyminen ja yhteisöön liittymisen harjoittelu ovat hyvin keskeisiä asioita on myös yhteisöllisyyden rakentamisen taitojen harjoittelu perusteltua aloittaa ohjatusti tässä iässä. (Koivula 2013, 23 - 24.) Lapsiryhmässä lasten ajatellaan harjoittavan kykyä toimia ja jakaa kokemuksia toisten kanssa. Vertaissuhteet nähdään myös tärkeinä erilaisuuden

hyväksymisen ja toisten auttamisen ja huomioon ottamisen opettelemisessa. Lasten vertaissuhteissa korostuu niiden merkitys lapselle itselleen. (Lehtinen 2009, 138 - 139.)

Positiivisten yhteisöllisyyden kokemusten ansiosta lapset mieltävät yhteisöllisyyden myönteiseksi, kantavaksi voimaksi, jonka eteen he ovat valmiita tekemään töitä yhteisöissä. (Koivula 2013, 24.) Vuosikello on luotu pohjaksi lasten osallisuuden ja toimijuuden lisäämiseksi yhdistystoiminnassa. Se on ympyrän muotoon piirretty kalenteri, joka auttaa yhdistyksen toiminnan suunnittelussa. Tyhjä vuosikello on tarkoitettu yhdistyksen omalle toiminnalle, johon voi merkitä esimerkiksi vuosikokoukset, tapahtumat ja tärkeät päivämäärät. Pohja toimii myös myöhemmin toimintakertomuksena.

LÄHTEET

Heinonen, H. & Kuikka, M. 2013. Lapsen oikeuksien toteutuminen nyky-yhteiskunnassa. Teoksessa Marjanen, P., Marttila, M. & Varsa, M. (toim.) Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus, 197-227.

Koivula, M. 2013. Yhteisöllisyyden rakentuminen päiväkodin arjessa. Teoksessa Marjanen, P., Marttila, M., Varsa, M. (toim.) Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus, 19-45.

Korppi, M & Latvala, J. 2010. Osallistava vuorovaikutuksen malli lasten osallisuuden mahdollistajana. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän Yliopisto.

Lehtinen, A-R. 2009. Lapset toimijoina päiväkodin vertaissuhteissa. Teoksessa Alanen, L., Karila, K. (toim.) 2009. Lapsuus, lapsuuden instituutiot ja lasten toiminta. Tampere: Vastapaino, 138-155.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Opetushallitus. Saatavissa: https://www.oph.fi/download/195244_Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet19.12.2018.pdf

Bingon lähteet:

<http://saarella.blogspot.com/2011/07/bingo.html>

https://www.google.fi/search?q=lasten+bingo&tbm=isch&tbs=rimq:CZXNVa0Tk-pJljiD-ik2p2Z7Zs6z_1fEYfv3vLybHqH1oF51IvoryjV3rbanKvk7gRzfAtg208om-ZTJCa0gY_1MCqTSyoSCYP6KTanZntmEQGWmP08V1IXKhIJzrP98TJ-_1e8R4FuCNXiFvjEqEgkvJsdAfWgXnRG7LHzPDS9QiiSCWW-ivKNXettEcQPuPhuGFc3KhIjqc-TuBHN8ARKRSpznMcohUqEgm2DbTyiZIMkBFjd-zgA2W8PfCoSCZrSBj8wKpNLERWZFkAx8cbz&tbo=u&sa=X&ved=2ahU-KEwiW49qt38DhAhWu16YKHXA-AQ0Q9C96BAg-BEBs&biw=1707&bih=911&dpr=0.75#imgdii=nw83O6HQT-9HCM:&img-grc=YICw2LNJd25UM:&spf=1554735072287

Käytetyt kuvat:

talvi https://cdn.pixabay.com/photo/2017/11/09/09/00/snowman-2932713_960_720.png

syksy https://cdn.pixabay.com/photo/2016/08/20/20/57/autumn-1608537_640.png

kevät https://cdn.pixabay.com/photo/2016/06/08/00/32/sun-1442972_960_720.jpg

kesä https://cdn.pixabay.com/photo/2015/08/17/13/17/sunflower-892465_640.png